

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazarlara aittir ve Avrupa Birliği veya OeAD-GmbH'nin görüş ve düşüncelerini yansıtmak zorunda değildir. Ne Avrupa Birliği ne de hibe veren makam, bunların herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

Özlem ve umutsuzluğun kökleri

Ortaöğretim 2. kademe
ğretmenleri için el broşürü

1 İçindekiler tablosu

2	Giriş.....	3
3	Fikir ve konsept.....	4
4	Küresel Vatandaşlık Eğitimi - Küresel toplum için siyasi eğitim.....	6
5	Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet.....	9
6	Öğretim konusu sosyal eşitsizlik - içerik açısından didaktik zorluklar.....	13
7	Didaktik zorluklar.....	19
8	Müfredat referansları.....	21
9	Öğrenme birimlerine giriş.....	23
10	Öğrenme birimi 1: Giriş.....	26
11	Öğrenme Ünitesi 2: Doğum Piyangosu: Zengin ve Yoksul.....	29
12	Ünite 3: Doğum piyangosu.....	33
13	Öğrenme Ünitesi 4: Eşitsiz Dünya.....	37
14	Ünite 5: İklim krizinin eşitsizlikle ne ilgisi var?.....	42
15	Ünite 6: Eşitsiz bir dünyada adalet.....	47
16	Öğrenme Ünitesi 7: Eşitsizliklerin azaltılması.....	51
17	Müfredatlar arası öğretim dürtüleri için yapı taşları.....	56

2 Giriş

Bu broşürün kapağındaki resmi gördüğünüzde aklınızdan neler geçiyor? Belki endişelisiniz, belki karışık duygular içindesiniz, belki de bu kadar çok göçmenin entegrasyonunun, sosyal sistemimizin ve bir arada yaşamamızın nasıl sonuçlanacağını merak ediyorsunuz.

İster yasadışı olsun ister insanların kaçmasına neden olan çeşitli sebeplerden kaynaklansın, her ne şekilde olursa olsun göç, çağımızın temel sosyal meselelerinden biridir. Buna ilaveten, düşük doğum oranlarıyla yaşlanan Batı toplumları karşısında, vasıflı işgücü sıkıntısı ve genel olarak çalışan nüfusun korunmasına ilişkin tartışmalara son zamanlarda yeni bir boyut eklenmiştir.

Sosyal (küresel) eşitsizlikler ve adaletsizlikler göçün başlıca nedenlerindedir. Göç söyleminde kilit unsurları dikkate alabilmek için bu eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri anlamamız gerekmektedir.

Öğrencileri bu söyleme hazırlamak ve onları bazen tehlikeli ortak noktalara hazırlamak, bu konuda kendi iletişim becerilerini güçlendirmek, temel bir hümanist eğitim hedefi olmalıdır.

Önünüzde, konu üzerinde çalışmanızı sağlayan bir el broşürü var. Daha önce bakmış olabileceğiniz ve projenin web sitesinde bulabileceğiniz e-Öğrenim aracı bunun önemli bir bileşenidir. e-Öğrenim aracı, öğrenciler için bir kendi kendine öğrenme kaynağı olarak tasarlanmıştır. Bu broşür, yüz yüze derslerinizi düzenlemek için bu aracı nasıl kullanabileceğinize dair öneriler sunmaktadır.

Bu kaynaklarla kendinizi iyi desteklenmiş hissetmenizi umuyor ve geri bildirimlerinizi bekliyoruz.

İyi şanslar.

3 Fikir ve konsept

Ters yüz edilmiş sınıf: sınıfta kendi kendine çalışma ve pekiştirme

"Arzu ve Umutsuzluğun Kökleri" projesi ters yüz edilmiş sınıf yaklaşımına dayanmaktadır. Öğrenciler, "Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet" ana konusunun içeriği üzerinde kendi kendilerine çalışmaktadır. Dijital öğrenme aracı onlara 7 öğrenme ünitesinde sunulmaktadır. Buradaki fikir, içeriğin bireysel öğrenme ünitelerindeki derslerde derinleştirilmesidir. El notu, kendi kendine çalışmada öğrenilenleri genişletmeye, tartışmaya ve yansıtmaya hizmet eden temel konular üzerinde çalışmak için dürtüler sağlar.

El broşürünün amacı

"Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet" konu alanı geniş ve karmaşıktır. Bu broşür, 7 öğrenme ünitesinin merkezi içeriğini (temel konuları) ele almakta ve sınıfta hangi tematik konuların daha derinlemesine incelenmesi gerektiği hakkında bilgi vermektedir. Bu konuların seçimi, siyasi eğitim için yetkinlik modeline dayanmaktadır ve öğrencilerin siyasi analiz, muhakeme, yansıtma ve eylem becerilerinin gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Öğretmenler için hazırlanan broşürde, olgusal bilginin daha da geliştirilmesi (araştırma), siyasi muhakeme becerilerinin güçlendirilmesi (derinleştirme, tartışma, yansıtma) ve metodolojik becerilerin geliştirilmesi için öneriler ve dürtüler bulacaksınız.

El broşürünün yapısı

Bireysel öğrenme üniteleri bölümünde şunları bulacaksınız

- Dijital öğrenme aracındaki öğrenme ünitesinin konuları ve hedefleri (tematik genel bakış, katılım örneği)
- Öğretmenler için arka plan bilgisi (zamansal ve mekansal bağlam dahil olmak üzere temel konular nelerdir)
- Didaktik notlar
- Öğretme dürtüleri
- Diğer öneriler ve materyaller
- Yapı taşları (farklı öğrenme üniteleri için kullanılabilir)

Gärtnerstraße 5 adresindeki ev:

Öğrenme ünitesi 2'den itibaren öğrenme modülünün tematik yönleri, Gärtnerstraße 5'teki hayali evin sakinlerinin günlük yaşamlarından notlarla tanıtılır ve/veya gösterilir. Evin sakinleri, çeşitli yaşam tarzlarını ve yaşam düzenlemelerini, gelirleri ve sosyal geçmişlerinin yanı sıra değerleri ve (siyasi) tutumları temsil eder. Ancak örnek, tüm sosyal sınıfları temsil etme iddiasında değildir. Daha ziyade amaç, büyük sosyal farklılıklara odaklanmadan çeşitliliği göstermektir. Eğitim, değerler, topluluk ve komşuluk fikirleri açısından kesinlikle birleştirici bir sosyal çevrede yaşayan daha küçük bir konut binasında sosyal bir dengenin ortaya çıkmasını beklemek muhtemelen daha gerçekçidir. Bununla birlikte, ev, sınıfta belirtilen farklılıkları ve ikilemleri ele almak ve bunları öğrencilerin yaşamlarının gerçekliğiyle karşılaştırmak için fırsatlar sunmaktadır.

4 Küresel Vatandaşlık Eğitimi - Küresel toplum için siyasi eğitim

Bir öğretim hedefi olarak küresel vatandaşlık eğitimi

Küresel Vatandaşlık Eğitimi, uluslararası kabul görmüş bir eğitim uygulama ve araştırma alanıdır. UNESCO'nun eğitim kılavuzlarından biridir ve Küresel Gündem 2030'daki eğitim hedeflerinin bir parçasıdır. Küresel Vatandaşlık Eğitimi, küresel öğrenmeden barış eğitimine, insan hakları eğitiminden siyasi ve kültürlerarası eğitime ve sürdürülebilir kalkınma için eğitime kadar bir dizi eğitim yaklaşımını kapsar. Küresel Vatandaşlık Eğitimi, bu pedagojik yaklaşımlar arasında yeni bir bakış açısının geliştiği güçlü bir bağlantıya odaklanmaktadır. Bu yeni pedagojik perspektif, kendisini küresel toplumla ilgili politik eğitim olarak görmekte ve günümüzdeki gelişmeleri ve kriz olgularını küresel ve global (küresel ve yerel arasında bağlantı kuran) olgular olarak değerlendirmektedir.

Bir yandan eğitim kavramı, küresel gelişmeler ve yerel ve küresel gelişmeler arasındaki bağlantılar hakkında uzmanlık ve bilgi geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu aynı zamanda mevcut sorunlara ve krizlere katkıda bulunan tarihsel süreçler hakkında bilgiyi de içerir (örneğin bölgesel çatışmaların nedeni olarak sömürgeci sınırlar, sömürgeciliğin bir sonucu olarak ekonomik eşitsizlikler). Öte yandan, öğrenciler bağlamları analiz etme ve kendi yargılarını oluşturma becerilerini geliştirmelidir. Bu, kendi karar alma süreçlerini ve (siyasi) eylemlerini test ederek, tartışarak ve eleştirel bir şekilde yansıtarak "vatandaş" olarak öz yeterliliklerini deneyimleme fırsatıyla bağlantılıdır. Mevcut gelişmeleri ve krizleri anlamak, sürdürülebilir çözümler geliştirmek gibi disiplinler arası bir yaklaşım gerektirir. Küresel Vatandaşlık Eğitimi bu nedenle disiplinler arası veya konu bağlantılı ders içeriği geliştirmeyi amaçlar ve bunun için özellikle uygundur.

"Küresel vatandaşlık" ne anlama geliyor?

Mevcut krizler, küreselleşme süreçlerinin uzun yıllardır neye işaret ettiğini çok açık bir şekilde göstermektedir: Birbirine son derece bağlı bir dünyada yaşıyoruz; gelişmeler, dinamikler ve nihayetinde krizler ancak küresel boyutları ve bağlamları içinde anlaşılabilir ve çözülebilir. Ancak bu, uluslararası işbirliğinden daha fazlasını gerektiriyor; her bireyin daha büyük bir topluluğun, bir "dünya toplumunun" ya da "gezegensel kader topluluğunun" (Edgar Morin) parçası olduğunun farkında olmasını gerektiriyor. "Küresel vatandaşlık" terimi bu bağlılığı ifade eder. Yasal bir statüye karşılık gelmese de, ulus devletin ötesine geçen küresel bir topluma entegrasyonumuzu ifade eder.

Bu aynı zamanda, bu küresel toplumun bir vatandaşı, yani bir küresel vatandaş olarak hak ve yükümlülükleri ya da katılım fırsatlarını da görüş alanımıza sokmaktadır.

Küresel Vatandaşlık Eğitiminin genel amacı, öğrencileri küresel vatandaşlar olarak düşünmeye ve hareket etmeye teşvik etmektir. Öğretmenler ve öğrenciler, yaşam koşullarının küresel doğasını günlük yaşamları için bir çerçeve olarak kabul etmeli ve sosyal gelişmelerin zorluklarını yerel ve küresel boyutlarıyla anlamalıdır. Kozmopolit düşünceyi ve kozmopolit sorumluluk tutumunu teşvik etmek amacıyla Küresel Vatandaşlık Eğitimi, küresel zorlukların daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını sağlayabilir.

Küresel Vatandaşlık Eğitimi sadece "küresel bir vatandaş" olarak kozmopolit, açık fikirli ve sorumlu bir tutumun bireysel gelişimini teşvik etmekle kalmaz. Aksine, öğrencileri küresel gelişmelerin siyasi yapıları ve çerçeve koşullarıyla ilgilenmeye, güç ve eşitsizlik ilişkilerine bakmaya, küresel adaleti ele almaya ve nihayetinde insancıl bir küresel toplumu şekillendirmek için vizyonlar geliştirmeye teşvik eder. Küresel Vatandaşlık Eğitimi, aidiyet ve tüm insanların katılımına ilişkin sorulara atıfta bulunarak, kapsayıcı bir toplumun ve aynı zamanda kapsayıcı bir eğitimin önünde duran marjinalleştirme ve dışlama süreç ve mekanizmalarına da dikkat çeker.

Bir küreselleşme mekanı olarak okul

Bugün okulun kendisi birçok açıdan küresel bir yerdir:

Çocuklar ve gençler küresel olaylarla ilgili haberlerden kaçamamaktadır; şu anda sadece doğal afetler veya doğal kaynakların yok edilmesinin sonuçlarıyla ilgili görüntü ve bilgilerle değil, aynı zamanda savaşlarla ilgili görüntü ve haberlerle de karşı karşıyadırlar. Tüm bunlar kendi geleceklerini doğrudan etkilemekte ve güvensizlik, korku ya da yılgınlık duygularına neden olmaktadır. Çocuklar ve gençler çelişkili ve ihtilafli tartışmaların içinde kalmakta ve bunun için de olgusal bilgi, analiz etme ve siyasi yargılarda bulunma becerisi şeklinde desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle günlük okul yaşamı, öğrencilerin izlenimleri ve deneyimleri üzerinde düşünmeleri, tartışmalarda kendi bakış açılarını geliştirmeleri veya gözden geçirmeleri ve yön bulmaları için alanlara ve fırsatlara da ihtiyaç duyar.

Okul, küresel göçün bir mikrokozmosudur; öğrenciler farklı "kökenlere" sahiptir, göçle ilgili çok farklı deneyimleri vardır, çoğu zaman kaçarlar ve kimlik ve aidiyet konusunda farklı yaklaşımlara sahiptirler. Okul sınıfları toplumdaki kültürel, dilsel, dini ve sosyal çeşitliliğin normalliğini temsil eder. Bu ortamda, birlikte yaşamının sosyal kurallarını ortaklaşa geliştirmek, farklı çıkarları tanımak ve

müzakere etmek, farklı perspektifleri algılamak ve saygı ve karşılıklı tanıma içinde birlikte yaşama pratiği yapmak mümkündür.

Okul aynı zamanda gençleri küresel işgücü piyasasına hazırlar ve onlara küresel çalışma koşullarıyla, küresel ekonominin gereklilikleri ve işleyişiyle eleştirel bir şekilde ilgilenme, geleceğin çalışanları ve sorumluluk taşıyıcıları olarak rollerinin farkına varma ve ayrıca küresel sorunlar ve kendi sorumlulukları hakkında uzmanlık bilgisiyle çalışma hayatına katılabilmeleri için ilgi ve yaratıcılıklarını geliştirme fırsatı sunabilir (sunmalıdır).

Kültürel çeşitliliğe sahip bir dünyada yaşamak ve buna bağlı olarak ister okulda, ister gezilerde veya uluslararası değişim programlarında olsun, karşılaşmalar öğrencilere kültürel olarak farklı yaşam biçimleri, davranışlar, ebeveynlik tarzları, aile yaşamı ve eğitim sistemleri hakkında geniş bir içgörü kazandırır. Bu karşılaşmalar, öğrencilerin bunlara açık olması ve gençlerin kendi kültürel etkilerinin, görüşlerinin, değerlerinin ve normlarının evrensel olarak geçerli olmadığı deneyimiyle başa çıkabilmeleri halinde başarılı olacaktır¹.

---

¹ Wintersteiner, W. & Grobbauer, H. (2019); Küresel Vatandaşlık Eğitimi. Temel bilgiler, deneyimler, içgörüler. Salzburg/Klagenfurt.

5 Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet

Neden bu konuyla ilgileniyorsunuz?

İnsanlar gelir, yoksulluk ve zenginlik, güç, sosyal statü ve tanınma açısından eşitsizdir. Eşitsizliğin nasıl ele alındığı, toplumlarda nasıl algılandığı, kabul edilip edilmediği ya da mücadele edilip edilmediği tarih boyunca değişmiştir. Sosyal eşitsizlik, adalet sorularıyla yakından bağlantılıdır. Yüzyıllardır filozoflar, adil bir toplumun nasıl örgütlenebileceği ve sosyal gruplar arasında adil bir şekilde bir arada yaşamamanın nasıl müzakere edilip düzenlenebileceği sorularıyla ilgilenmişlerdir. Çeşitli disiplinlerden akademisyenler sosyal eşitsizliğin boyutlarını ve yapılarını araştırmakta ve sosyal adalet için kavramlar ve fikirler geliştirmektedir. Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet, sosyal ve siyasi örgütlenmenin temel meseleleridir ve herkesi etkiler. Eşitsizlikler ve adalet konuları "sadece okul derslerine dahil edilmesi gereken gündelik olgular değil, aynı zamanda derinlemesine siyasi ve sosyo-politik konulardır. Bu nedenle hem öğretmenler hem de öğrenciler için gerçeklere dayalı bağlantılar kurmak, düşünmek ve kendi fikirlerini oluşturmak faydalı olacaktır"².

Sosyal eşitsizlik ve adalet - geniş bir konu alanı

Sosyal eşitsizlik, insanların sosyal olarak ilgili kaynaklara erişimlerini ve dolayısıyla topluma katılma fırsatlarını belirleyen farklı yaşam koşullarını ifade eder. Bu nedenle gelir ve servet gibi maddi unsurların ötesine geçmekte ve diğer hususların yanı sıra eğitime, işgücü piyasasına ve sağlığa erişimin yanı sıra siyasete veya kültüre katılma fırsatının yanı sıra prestij ve güç gibi unsurları da içermektedir. Dolayısıyla sosyal eşitsizlik, insanların daha iyi ya da daha kötü konumlarını, dezavantajlarını ve ayrıcalıklarını, yani yaşam şanslarını ifade eder. Eşitsiz yaşam koşulları, özellikle daha büyük insan gruplarını etkilediğinde ve nesiller boyunca yeniden üretilen kalıcı olgular olduğunda sosyal eşitsizlik kapsamına girer.

Çoğu insan barış içinde bir arada yaşayabilecekleri ve sosyal açıdan adil bir toplumda yaşamak ister. Bunun temeli, tüm insanlara eşit muamele edilmesi gerektiği fikridir. Bu, tüm insanların eşit olduğu anlamına gelmez, ancak insanların çeşitliliğini kabul eder. Eşitlik fikri sadece İnsan Hakları

---

² Fridrich, Christian (2019): Avusturya'da sosyo-ekonomik eğitimin bir konusu olarak dağıtımcı adalet. İçinde: AK WIEN: Dağıtımcı adalet ve refah devleti. Ortaöğretim I. ve II. kademeler için içerik ve didaktik materyaller, Viyana, s. 4-12.

Evrensel Beyannamesi'nin temelini oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda birçok hukuk sisteminde de yer alır. Bununla birlikte, çoğu toplum hala birçok açıdan eşitsizdir: yaşam şansları yaş, cinsiyet, cinsel yönelim, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik geçmiş, eğitim ve gelir, engellilik durumu, etnik, ulusal veya dini aidiyet ve Küresel Güney veya Küresel Kuzey'deki konuma bağlı olarak adaletsiz bir şekilde dağıtılmaktadır. Bu yapısal kategoriler sosyal eşitsizliği yaratır, sürdürür veya pekiştirir; bu nedenle eşitsizlik araştırmaları "eşitsizlik yapmaktan" da bahseder. Bu yapısal kategoriler aynı zamanda birbiriyle örtüşebilir ve insanların çeşitli şekillerde dezavantajlı duruma düşmesine ve/veya ayrımcılığa uğramasına katkıda bulunabilir. Bunu daha açık hale getirmek için araştırmacı Kimberlé Crenshaw kesişimsellik terimini ortaya atmıştır. Bu kavramı ilk olarak Afrikalı-Amerikalı kadınların ten renkleri ve cinsiyetleri nedeniyle maruz kaldıkları çifte ayrımcılığa dikkat çekmek için kullanmıştır. O zamandan bu yana kesişimsellik kavramı, çeşitli eşitsizliklerin ve ayrımcılık biçimlerinin etkileşimini analiz etmek için önemli bir araç haline gelmiştir. Toplumsal cinsiyet ve ırkın yanı sıra ilgili özellikler arasında sınıf, din, cinsel yönelim, yaş ve milliyet de yer almaktadır.

Eşitsizlik - küresel bir olgu

Küreselleşmiş, birbirine bağlı bir dünyada eşitsizlik de küresel bir sorundur. BM üye devletleri de bunun farkına varmış ve 2030 Küresel Gündemi'ne sosyal ve küresel eşitsizliği önemli bir sürdürülebilirlik hedefi olarak dahil etmiştir. Son yıllarda eşitsizliğin ekolojik bir boyutunun da olduğu anlaşılmıştır.

Küresel eşitsizlik genellikle ülkeler ve bölgeler arasındaki yoksulluk ve gelir farklılıkları ya da dünya çapında insanlar arasındaki gelir ve servet farklılıkları sorunuyla sınırlıdır. Tanınmış ekonomist Thomas Piketty liderliğindeki araştırmacılar tarafından hazırlanan 2022 Dünya Eşitsizlik Raporu, küresel eşitsizliğin kökleştiğini teyit etmektedir: dünya nüfusunun en zengin yüzde 10'luk kesimi küresel gelirin yüzde 52'sini alırken, nüfusun en yoksul yarısı yüzde 8,5'ini almaktadır. Servetin yoğunlaşması da daha belirgin hale gelmiştir: dünya nüfusunun en yoksul yarısı sadece %2'lik bir payla neredeyse hiç servete sahip değilken, dünya nüfusunun en zengin %10'u tüm servetin %76'sına sahiptir. Milyarderlerin serveti en az 25 yıldır, koronavirüs pandemisinin ilk yılı olan 2020'de olduğu kadar artmamıştır. Bu bağlamda, Dünya Eşitsizlik Raporu bir başka endişe verici gelişmeye daha işaret ediyor: kamu servetinin eş zamanlı olarak küçülmesi. Küresel Kuzey ülkelerinde bu oran artık sıfıra yakın ya da negatif (eksi devlet borcu). Rapora göre, hükümetlerin düşük servetlerinin gelecek için sonuçları olacaktır; eşitsizliği azaltmak ve iklim kriziyle mücadele etmek için daha az

devlet kapasitesi mevcut olacaktır³ . Bu gerçek aynı zamanda sosyal eşitsizlik konusunun demokratik gelişme ile ne kadar yakından ilişkili olduğunu da göstermektedir.

Ancak küresel eşitsizlik ekonomik faktörlerin çok ötesine geçmektedir; özellikle ırk, cinsiyet, köken ve eğitim gibi yapısal eşitsizlik kategorileri de küresel bağlamda önemli bir rol oynamaktadır. Küresel vatandaşlık eğitimi bölümünde de belirtildiği gibi, bu küresel eşitsizliklerin kökenleri sorusu merkezi bir öneme sahiptir. Bu nedenle öğretim materyali aynı zamanda sömürgeciliğin tarihini ve günümüze kadar devam eden sonuçlarını da ele almaktadır.

Küresel ekolojik eşitsizlikler

Genişleyen ekonominin ve doğal kaynakların acımasızca sömürülmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan ekolojik kriz, giderek artan bir şekilde sosyal eşitsizlikle ilişkilendirilmektedir. Çünkü kaynak tüketimi ve ekosistemlerin tahribatının acil ve uzun vadeli sonuçları son derece eşitsiz bir şekilde dağılmaktadır. Bu durum istatistiklerle de etkileyici bir şekilde ortaya konmaktadır: "21. yüzyılın başında, Küresel Kuzey'deki dünya nüfusunun %15'i, Küresel Güney'deki dünya nüfusunun %85'inin tükettiği kadar enerji tüketiyordu"⁴ . Dünya Eşitsizlik Raporu 2022, küresel gelir ve servet eşitsizlikleri ile ekolojik eşitsizlikler arasındaki yakın bağlantıya atıfta bulunarak CO2 emisyonlarını araştırmıştır: 2019 yılında, düşük gelir grupları (dünya nüfusunun %50'si) toplam emisyonların yalnızca %12'sini üretirken, %10'luk zengin kesim tüm emisyonların neredeyse %50'sinden sorumluydu⁵ .

Genel olarak, 1970 yılında yaklaşık 27 milyar ton olan küresel maddi kaynak çıkarımı 2017 yılında 92 milyar tona yükselmiştir⁶ . Enerji ve kaynak tüketimindeki bu muazzam artış, kaynakların sömürülmesinin ağırlıklı olarak gerçekleştiği bölgelerde ekolojik hasardan ve sosyal sonuçlardan sorumludur. Kaynaklara el konulması ve kaynakların kullanılması sosyal çatışmalara ve çeşitli şiddet biçimlerine yol açmaktadır. Bu, yerel nüfusun şiddet kullanılarak yerinden edilmesinden, doğal kaynakların sömürülmesinden elde edilen gelirle silahlı çatışmaların finanse edilmesine,

---

³ Chancel, Lucas ve diğerleri (2022): Küresel eşitsizlik raporu 2022. s. 9. Kısa özet. Çevrimiçi: World Inequality Lab. <https://wir2022.wid.world/>

⁴ Schaffartzik, Anke (2019): Küresel ekolojik eşitsizlik. İçinde: Fischer, Karin & Grandner, Margarete (eds., 2019): Küresel eşitsizlik. Sömürgecilik, çalışma ilişkileri ve doğa tüketimi arasındaki bağlantılar üzerine (1. baskı). Viyana/Berlin: Mandelbaum Verlag. S. 301-320.

⁵ Chancel, Lucas ve diğerleri (2022): Küresel eşitsizlik raporu 2022. s. 10. Kısa özet. Çevrimiçi: World Inequality Lab. <https://wir2022.wid.world/>

⁶ https://www.bmk.gv.at/themen/klima_umwelt/nachhaltigkeit/ressourceneffizienz/un_report.html

yıkım ve sömürüye karşı oluşan yerel direnişle mücadeleye kadar uzanmaktadır (bkz. Küresel Çevre Adaleti Atlası). Ekolojik eşitsizlikler şiddet ilişkilerinin sonucudur ve şiddet ilişkileri üretirler.

6 Öğretim konusu Sosyal eşitsizlik - içerikle ilgili didaktik zorluklar

Bu hiç adil değil! Okul ve aile hayatında bu ünlem muhtemelen günlük yaşamın bir parçasıdır. Bu, çocukların adalet/eşitsizlik fikirlerini çok erken yaşlarda geliştirdiklerini göstermektedir. Ayrıca, çevrelerindeki eşitlik/eşitsizlik unsurlarını da erken yaşlarda algırlar. Bu algılar, sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet soruları için önemli başlangıç noktaları oluşturabilir. Bunlar "artan karmaşıklıkla ele alınabilir ve pedagojik ve didaktik ilgiyi hak eder"⁷. Pedagojik bir kavram olarak, küresel toplum için siyasi eğitim olarak Küresel Vatandaşlık Eğitimi, sınıfta sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet konularını ele almak için iyi bir yönelim sunmaktadır. Bu tartışma öğretmenler için çeşitli açılardan zorlayıcıdır: bu hem içeriğin karmaşıklığı hem de konunun tartışılabilir doğası ile ilgilidir ve eğitimcilerin konuyla ilgili kendi pozisyonları üzerinde düşünmelerini gerektirir. Son olarak, didaktik zorluklar, toplumumuzun bir özelliği olan sosyal eşitsizliğin tüm öğrencileri doğrudan etkilediği gerçeğinde de yatmaktadır. Bu nedenle ders tasarımı ve uygulaması bu zorluklara göre uyarlanmalıdır. Bu zorlukların bazı önemli yönleri Küresel Vatandaşlık Eğitimi perspektifinden aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Sosyal ve küresel eşitsizlik - geniş ve karmaşık bir konu alanı

Sosyal eşitsizlik çok geniş bir konu yelpazesini kapsamaktadır. Bu nedenle konu sınıfta da çok boyutlu bir olgu olarak ele alınmalıdır (eşitsizliğin çeşitli boyutları; demokrasi ve eşit(siz)lik sorunları; eşitsizliği azaltmaya yönelik (sosyo)politik yaklaşımlar; ekolojik eşitsizlikler...). Dijital öğrenme aracı, bu broşürde önerilen öğretim dürtüleri gibi, sadece tematik yönlerden bir seçki sunabilir.

Karmaşıklıkla başa çıkmak

---

⁷ Fridrich, Christian (2019): Avusturya'da sosyo-ekonomik eğitimin bir konusu olarak dağıtımcı adalet. İçinde: AK WIEN: Dağıtımcı adalet ve refah devleti. Ortaöğretim I. ve II. kademeler için içerik ve didaktik materyaller, Viyana. S. 4-12.

Önemli küresel meseleler yüksek derecede karmaşıklıkla karakterize edilir. Karmaşıklık ve bunun sonucunda ortaya çıkan belirsizliklerle nasıl başa çıkılacağını öğretmek ve öğrenmek, Küresel Vatandaşlık Eğitiminin temel pedagojik zorluklarından biridir.

Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet, iklim değişikliği ve geniş kapsamlı çevresel tahribat ya da ekolojik açıdan sürdürülebilir kalkınma kavramları gibi küresel ölçekte önem taşıyan kilit konuların tümü, bazıları bilimsel, ancak her şeyden önce siyasi ve medya söylemindeki tartışmalarla karakterize edilen konulardır. Bu da farklı bakış açılarının, temel çıkarların ve argümanların anlaşılmasını teşvik eden ve aynı zamanda bilimsel titizliğin, objektif tartışmanın ve demokratik kültürün önemini pekiştiren didaktik bir yaklaşım gerektirmektedir.

Küresel olgular, bunların anlaşılması ve olası hareket tarzları üzerine düşünülmesi büyük bir karmaşıklık arz eder. Bunlar genellikle soyut olgulardır ve anlaşılması kişinin kendi yakın çevresi dışındaki sosyal bağlar ve ilişkilerle de ilgilenmeyi gerektirir. Öğretmenlerin didaktik yaklaşımı azaltmaları gerekir, böylece öğrenciler içeriğin karmaşıklığına dair bir anlayış geliştirir, içeriğin soyutluğu ve karmaşıklığıyla nasıl başa çıkacaklarını öğrenir ve bu karmaşıklığa rağmen küresel ve yerel gelişmelerin şekillendirilebileceğinin farkına varırlar.

Önemli küresel meseleler genellikle sadece olgusal değil aynı zamanda etik karmaşıklıkla da ilişkilidir. Bu durum sosyal eşitsizlik alanında da kendini göstermektedir, bu nedenle bu öğretim materyali çeşitli adalet konularını ele almaktadır.

Zamansal ve mekansal bağlamsallaştırma

Küresel Vatandaşlık Eğitimi küresel boyutun önemini vurgular (ki bu sonuçta tüm konularda işlenebilir), ancak her şeyden önce önemli olan küreselliğe ve küreselliğe (yerel ve küresel gelişmeler arasındaki bağlantılar) yönelik bir bakış açısı değişikliğidir. Peki ama bu nasıl başarılabilir? Öğretmenler küresel bir bakış açısını derslerine giderek daha fazla nasıl entegre edebilir ve böylece öğrencilerinin yorumsal çerçevesini nasıl genişletebilir? Uluslararası veya küresel bağlamda bağlantıları ve yapıları nasıl çözebilir ve aynı zamanda her birimiz için olası eylem yollarına nasıl işaret edebilirler? Önemli olan genellikle yeni konuların ele alınması değil, daha ziyade "tanıdık" konulara yeni bir bakış açısı kazandırmaktır. Bu aynı zamanda, kişinin kendi bakış açısının birçok olası bakış açısından biri olduğunu ve kendi görüşlerinin kendi sosyal çevresi tarafından şekillendirildiğini kabul etmek anlamına gelir. Gelişmelerin ve konuların hangi perspektiften ele alındığının farkında olmak önemlidir. Bu nedenle ders materyali, örneğin tarihsel geziler gibi bakış açılarının Avrupa perspektifiyle sınırlı olduğuna işaret ederken, aynı zamanda içerik tartışmasına Avrupa dışı perspektifleri de tekrar tekrar dahil etmeye çalışmaktadır.

Bu mekânsal bağlamsallaştırmaya ek olarak, zamansal bağlamsallaştırma da önemlidir. Günümüzdeki gelişmeler ancak tarihsel bir perspektiften yeterince anlaşılabilir. Küresel sorunlar genellikle bugünün perspektifinden analiz edilir. "Köklere dönerek düşünmek"⁸ - özellikle küresel adalet konularında karşılaştığımız zorlukları bu şekilde tanımlayabiliriz. Örneğin, doğal kaynakların mevcut tahribatının nasıl mümkün olduğunu anlamak istiyorsak - alternatif arayışının da bir ön koşulu olarak - sömürgecilik ve emperyalizm tarihini, sadece yerli yaşam alanlarının değil, aynı zamanda yerli bilginin de tahribatını, sömürüye dayalı ekonomik kalkınmayı vb. dahil etmeliyiz. Zamansal ve mekansal bağlamsallaştırma öğretim için önemli gerekliliklerdir ve küresel meselelere disiplinler arası bir yaklaşım bu bağlamsallaştırmayı teşvik eder.

Tartışmalı konular

Toplumumuz ve demokrasimiz ne kadar eşitsizliğe tahammül edebilir? Başkalarının zararına mı yaşıyoruz? Sürdürülebilir, geleceğe dönük kalkınma nasıl organize edilmelidir? Adalet ne anlama geliyor - bireylerin yaşam şansları açısından, nesiller açısından, iklim krizi ve çevresel yıkım bağlamında, küresel eşitsizlik açısından? Tüm bunlar, bugünün ve geleceğin önemli sorularıdır ve son derece tartışmalı tartışmalara konu olmaktadır. Bu durum, sınıfta ele alınmalarını kolaylaştırmıyor. Ancak, tartışmalı konularla uğraşmak günlük yaşamın bir parçasıdır ve demokratik bir toplumu güçlendirmek için tartışmalı konuları ele almak da önemlidir. Bu nedenle Avrupa Konseyi 2015 yılında öğretmenleri tartışmalı konuları ele alma konusunda desteklemek üzere, dersler için pratik yöntemler de içeren bir el kitabı geliştirmiştir⁹.

Broşürde tartışmalı konular, güçlü duygular uyandıran, topluluklarda ve toplumda fikir ayrılıklarına yol açan, genellikle alternatif değer ve inançlara ve/veya çatışan çıkarılara dayanan ve sonuç olarak toplumları bölme eğiliminde olan konular olarak tanımlanmaktadır. Konular genellikle son derece karmaşıktır ve ihtilaflar sadece kanıtlara başvurularak çözülemez¹⁰.

Avrupa Konseyi, gençlerin tartışmalı konuların tartışılmasına dahil edilmesinin önemini ve değerini vurgulamaktadır. Çocuklar ve gençler okulda tartışmalı pozisyonlarla başa çıkma becerileri edinebilir, yönelim ve özgüven kazanabilirler; ayrıca yönelim arayışlarında sosyal medya ile baş

---

⁸ Carpus e.V. (ed., 2021): Küresel öğrenme. Dönüştürücü öğretim için ilham kaynakları, 1. baskı, Bielefeld: wbv Media GmbH & Co KG. s. 56ff.

⁹ Bu el broşürü eğitim materyali olarak kullanılmak üzere geliştirilmiştir ve giriş niteliğindeki teorik bölümün ardından öğrenme faaliyetlerine yönelik önerilerin yer aldığı ikinci bir bölüm içermektedir.

¹⁰ Avrupa Konseyi (2015): Tartışmalı konuların öğretilmesi, Strasbourg. S. 13.

başta bırakılmamalıdır. Sınıfta, öğrencilerin kendilerini ilgilendiren konuları özgürce ve korkmadan tartışabilecekleri ve seçilen öğretim yöntemleri aracılığıyla açık ve saygılı diyalogun teşvik edildiği "güvenli bir ortam" yaratmak önemlidir. Bununla birlikte, öğrenciler tartışmalı bir konunun ne olduğunu da bilmelidir, bu nedenle tartışmalı konular soyut bir kavram olarak da öğretilmelidir. Bu, öğrencilerin gerçek dünyadaki tartışmalı konuları tanımalarını ve buna göre tepki vermelerini sağlayacaktır.

Pedagojik uygulamaların yansıtılması ve özdüşünmselliği

Genel olarak sınıfta küresel meselelerle ve özel olarak da sosyal eşitsizlik/sosyal adalet konusuyla ilgilenmek, öğretmenlerin yalnızca uzmanlık sahibi olmasını değil, aynı zamanda derslerin tasarlanması ve uygulanmasında yüksek düzeyde hassasiyet gösterilmesini de gerektirir. Pedagojik düşünme ve eylemde kişinin kendi yaklaşımları ve bakış açıları üzerine eleştirel düşünmesi önemlidir - sadece küresel vatandaşlık eğitimi açısından değil. Öğretmenlerin kendileri de küreselleşmiş yapılara ve dolayısıyla sosyal eşitsizliği yaratan, sürdüren ya da pekiştiren yapılara entegre olmuş durumdadır. Irkçılığa eleştirel yaklaşan ve ayrımcılığa duyarlı pedagojide, kişinin kendi "ayrıcalıklı statüsü" üzerine eleştirel düşünmesi vurgulanır. Kendini küresel bir vatandaş olarak konumlandırmayı hedefleyen küresel vatandaşlık eğitimi için, sadece dünya ilişkilerinin küresel doğasıyla değil, aynı zamanda dünyadaki eşitsiz ilişkiler ve güç ilişkileri, bunların nedenleri ve sonuçlarıyla da ilgilenmek önemlidir. Sonuçta kendimizi medyadan, siyasi ve sosyal söylemlerden ve tartışmalardan soyutlayamayız; bu söylemler kendi tutumlarımızı, görüşlerimizi ve duruşlarımızı da şekillendirir ve bilinçli ya da bilinçsiz konumlandırma gerçekleşir. Öğretmenlerin kendi sosyal eşitsizlik deneyimleri olabilir ve bu deneyimler derslerin düzenlenme şeklini bilinçsizce etkileyebilir.

Bir öğretmenin pozisyonunda böyle bir eleştirel yansıtma nasıl görünebilir? Örneğin, Berlin-Brandenburg Eyaleti Okul ve Medya Enstitüsü'nün "Çeşitliliğin kabulü için eğitim"¹¹ disiplinler arası konusunun uygulanmasında öğretmenleri destekleyen bir broşüründe önemli öneriler bulunabilir. Çeşitliliğe duyarlı öğretim ve kişisel düşünme için ipuçları diğer konu alanlarına da uygulanabilir. Bu broşür, kişinin sosyal hiyerarşilere ve ayrımcılık biçimlerine kendi katılımı temelinde, farklılaştırılmış ve pratikle ilgili bir şekilde (kendi) pedagojik uygulaması üzerine eleştirel düşünme ihtiyacını ortaya

---

¹¹ LISUM (Berlin-Brandenburg Okullar ve Medya Devlet Enstitüsü) (2018): Çeşitliliğin kabulü için eğitim başlıklı el broşürü. Berlin, 17-22.

koymakta ve kişinin kendi pedagojik eylemlerinin üç seviyesiyle ilgili olarak eleştirel (öz) düşünmeyi savunmaktadır:

- Kişinin kendi konumlandırması ve pedagojik eylemleri üzerine düşünmesi
- eğitim materyallerinin seçimi ve kullanımı
- ve okul sistemi ile ilgili olarak

Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet alanında, aşağıdaki sorular eğitimcileri (öz)düşünmeye teşvik edebilir:

Kişinin kendi konumlandırması ve pedagojik eylemleri üzerine düşünmesi

- Şimdiye kadar sosyal eşitsizlik/eşitlik konusunu ne ölçüde ele aldım? Yaşadığım çevrede ne tür sosyal eşitsizlik biçimleri algılıyorum? Kendim sosyal eşitsizlikle ilgili ne gibi deneyimler yaşıyorum?
- Yoksullukla veya yoksulluk riskiyle ne şekilde temas ettim? Yoksul insanların veya yoksulluk riski altındaki insanların yaşam gerçekleri hakkında ne biliyorum? Ekonomik eşitsizlik ve dağıtıcı adalet hakkında ne düşünüyorum?
- Kendim ayrımcılıktan nasıl etkilendim, ne tür ayrımcılıklar yaşadım? Hangi ötekileştirme biçimleriyle ilgili olarak kendim ayrıcalıklıyım? Ayrımcılıktan etkilenmiş/etkilenmemiş olmam farklı ayrımcılık biçimleri hakkındaki görüşlerimi ve pedagojik davranışlarımı ne ölçüde etkiliyor?
- Sınıfta sosyal eşitsizlik/sosyal adalet konusunu ele almakla ilgili ne gibi hedeflerim ve beklentilerim var? Sınıftaki tartışmalara ne ölçüde hazırlıklıyım?

Eğitim materyallerinin seçimi ve kullanımı üzerine düşünme

- Kullanmak istediğim öğretim materyalleri ekonomik eşitsizliği hassas bir şekilde ele alıyor mu (örneğin metinlerde, örneklerde, resimlerde vb.)? Öğretim materyalleri sosyal olarak dezavantajlı nüfus gruplarının görüşlerini de temsil ediyor mu?
- Kullandığım öğretim materyallerinde farklı perspektifler temsil ediliyor mu? Kim kimin adına konuşuyor? Kimin perspektifleri eksik? Hangi bilginin ilgili olduğu düşünülüyor, neler eksik? Sunulan bilgide hangi sorgulanmamış normallikler mevcut?

Okul sistemi ile ilgili yansıma

- Okulumuzdaki öğrencilerin ortalama sosyal durumunu nasıl değerlendiriyoruz? Okul gelir, ayrıcalık ve güç pozisyonları arasındaki bağlantıya duyarlı mı? Okul sınıfçılıkla nasıl başa çıkıyor?
- Okuldaki sosyal eşitsizlikleri nasıl algılıyoruz? Öğrenciler kendilerini eşit hissediyor mu?
- Okulumda dillerin ve aidiyetlerin çeşitliliği nasıl görünür, sosyal çeşitlilik okulda nasıl temsil ediliyor? Ayrımcılıkla nasıl başa çıkılıyor, öğrenciler ayrımcılığa maruz kaldıklarında ne gibi seçeneklere sahipler?

7 Didaktik zorluklar

Ders planlama ve uygulamada duyarlılık

Tüm biçimleriyle sosyal eşitsizlik, Küresel Kuzey ülkeleri de dahil olmak üzere pek çok insan için uzun zamandır gerçek bir yaşam deneyimi ya da somut bir tehdittir. Dolayısıyla sosyal eşitsizlik birçok öğrenci için de hayatın bir gerçeğidir. Dersler tasarlanırken bu gerçeklik göz önünde bulundurulmalıdır. Kavramların öğretimi için genellikle mantıklı ve gerekli olan öğrencilerin yaşam dünyasına yönelme, sosyal eşitsizlik konusunda didaktik olarak farklı düşünülmelidir. Öğrencilerin yaşam ortamları, ailelerin ve öğrencilerin kendilerinin sosyal ve mali durumları hakkında bilgi verecekse, ders içeriği için somut bir başlangıç noktası olarak daha az hizmet edebilir. Bu durum hem yoksulluk ve yoksulluk riski ele alınırken hem de zenginlik ve ayrıcalıkla ilgili tartışmalarda geçerlidir. Köken, dini aidiyet, cinsiyet veya cinsel yönelim gibi eşitsizliğin diğer boyutları için de durum benzerdir. "Eşitsizlik, insanları birbirine yabancılaştıran farklılıkları ifade eder"¹² - ancak kaçınılması gereken tam da bu yabancılaşmadır.

Dilin gücü, sosyal eşitsizlik konu alanında da merkezi bir bileşendir. Bir yandan, dilin özellikle güçlü olduğu konular ele alınır ve öğretmenlerin hem dilsel duyarlılık hem de ayrımcı terimlerden kaçınma (örneğin yoksulluk, ırkçılık, toplumsal cinsiyet ilişkileri, göç) konusunda bilgi ve anlayışa sahip olmaları gerekir. Öte yandan, öğrencilerin de eşitsizlik ve eşit olmayan muamele algısını saygılı ve ayrımcılığa duyarlı bir şekilde ele alabilecekleri bir "dil" geliştirmeleri önemlidir. Öğrencilerin kendi dezavantaj ve ayrımcılık deneyimlerini ele almak için güçlenmeyi ve "konuşabilmeyi" öğrenmeleri, dezavantajlı insanların sıklıkla hissettiği utanç ve "kendinden nefret etme" ile başa çıkmayı öğrenmeleri de önemlidir. Bu da okulların sunabileceği ve sunması gereken korumalı alanlar gerektirir.

Bilgi - yeterlilikler - değerler ve tutumlar

Küresel Vatandaşlık Eğitimi, ulus devletin ötesine geçen bir "küresel topluma" dahil olduklarının bilincinde olan küresel vatandaşların eğitimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Küresel vatandaşlık eğitimi bilgi, beceri, değer ve tutumların geliştirilmesini bir araya getirir. UNESCO, Küresel Vatandaşlık Eğitimi için aşağıdaki temel unsurları sıralamaktadır (UNESCO 2015):

---

¹² Fischer & Grandner 2019: 11

- Bilişsel boyut: küresel bağlantılar ve karşılıklı bağımlılıklar hakkında bilgi ve anlayış; eleştirel düşünme; analiz ve muhakeme becerileri
- Sosyo-duygusal boyut: insan topluluğuna aidiyet duygusu; insan haklarına dayalı değerler ve sorumluluklar; empati, dayanışma ve çeşitlilik ve farklılığa saygı
- Davranışsal boyut: yerel, ulusal ve küresel düzeyde sorumlu davranma motivasyonu ve istekliliği, barışçıl ve sürdürülebilir bir dünyaya katkı

Bilginin genişlemesi, her şeyden önce barışı koruma, demokratik katılım, küresel Güney ve Kuzey arasındaki ekonomik ilişkiler, adalet sorunları ve sonuçta tüm konu alanlarına yansıyan küresel (güç) yapılarının gelişimini de içerir. Özellikle sosyo-ekolojik dönüşümle ilgili olarak, dönüşüm süreçleri için uzmanlaşmış bilgi ve becerilerin geliştirilmesine daha fazla önem verilmelidir. Küresel Vatandaşlık Eğitimi, tarihsel olarak gelişen küresel koşulları göz önünde bulundurarak, bilginin kendisinin ve bilgi üretiminin eleştirel bir şekilde incelenmesini de gerektirmektedir. Bilgi belirli bir bağlamda ve belirli kültürel koşullar ve deneyimler altında yaratılır. Bu bir yandan bilgi ve güç üretiminin tarihsel ve kültürel bağlamını ilgi odağı haline getirmektedir. Öte yandan, mevcut "bilgi üretimi" sürdürülemez yaşam tarzları ve sürdürülebilir kalkınmanın gereklilikleri açısından da analiz edilebilir ve geleceğin küresel zorluklarının üstesinden gelebilmek için bugün hangi bilgiye ihtiyacımız olduğu eleştirel bir şekilde sorulabilir.

Yetkinlik yönelimi öncelikle öğrencileri küreselleşmiş bir dünyadaki yapıları ve bağlantıları tanımasını ve buna dayalı olarak kendi fikirlerini formüle etmeleri için güçlendirmelidir. Olgun "küresel vatandaşlar" kendi tutum ve değerlerinin farkındadır ve bunlar üzerinde eleştirel bir şekilde düşünebilirler. Kazanılması gereken temel yetkinlikler, her şeyden önce eleştirel analiz, eleştirel bilgi toplama, küresel gelişmeler, yapılar ve bağlamlarla ilgili görüş ve yargı oluşturma becerilerinin yanı sıra siyasi katılımı mümkün kılan becerilerdir. Küresel Vatandaşlık Eğitiminin teşvik etmeyi amaçladığı değerler ve tutumlar kanonu, örneğin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinden türetilebilecek evrensel olarak geçerli değerlere dayanmaktadır. Bununla birlikte, temel kaygılardan biri de değer ve tutumların yansıtılması, farklı değerlerin anlaşılması ve farklı perspektiflerin diyalog temelli müzakeresidir.

8 Müfredat referansları

Son yıllarda Avusturya Eğitim Bakanlığı müfredatını "Pedagoji Paketi" ile yeniden düzenlemiştir. Yeni müfredat yetkinlik yönelimine odaklanmakta ve bilgi, beceri ve eylemi birleştirmektedir. Yetkinlik yöneliminin temel amacı gençleri güçlendirmektir. Öğrenciler kendilerine güvenen, bağımsız düşünebilen, kendileri ve toplum için sorumluluk alabilen bireyler olarak yaşamlarını şekillendirebilmeli ve toplumsal, sosyal, ekonomik ve ekolojik zorlukların üstesinden gelmede aktif rol oynayabilmelidir. Disiplinler arası yetkinlikler, küresel vatandaşlık eğitimi, barış eğitimi ve insan hakları eğitiminin yanı sıra sürdürülebilir kalkınma için eğitim ile siyasi eğitimi içerir.

"Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet" başlıklı bu öğrenme kaynağı, bu hedefler için çeşitli konular sunmakta olup, konu dersleri için müfredata uygun içerik sağlamakla birlikte disiplinler arası öğretim için de çok uygundur. Sosyal eşitsizlik ve sosyal adalet konusu öncelikle coğrafya ve ekonomi eğitiminin önemli bir konu alanıdır. "Amaç, öğrencilerin küresel değişimin yaşandığı bir dönemde geleceğe yönelik kararlar alabilmelerini ve harekete geçebilmelerini sağlamaktır. Ayrıca, başlıca küresel sorunlar görselleştirilmeli ve olası eylem alanları tartışılmalıdır. [...] Çok perspektifliliğin amacı, yerelden küresel düzeye kadar çeşitli çıkar odaklı gerçekliklerin varlığını göstermek, karşılaştırmak, değerlendirmek ve eleştirel bir şekilde incelemektir. Sadece mekânsal ve ekonomik süreçlerin iyi anlaşılması, nihayetinde yetkin bir iletişim ve yapıcı eylem için fırsat sağlar."¹³ Sosyal adalet, sosyal eşitsizlik ve bölüşüm konuları da - ulusal, Avrupa ve küresel bağlamda - ekonomi ve sosyo-ekonomik ve siyasi eğitim arasındaki arayüzde önemli bir konu alanıdır.

Öğrenme kaynağı, disiplinler arası yurttaşlık eğitiminin hedeflerine ve yetkinlik yönelimine karşılık gelir ve içeriğe yönelik farklı yaklaşımlarıyla öğrenme kaynağı neredeyse tüm dersler için arayüzler sunar. Müfredata göre, öğrenciler tarih ve siyaset eğitimi konusunda bölgesel referanslardan küresel boyuta kadar uzanan yansıtıcı ve (öz)düşünümsel bir tarihsel ve siyasi farkındalık geliştirmelidir. Bu aynı zamanda farklı kültürel değerlerin anlaşılması ve diğer çağdaş yaşam biçimleriyle takdire dayalı bir ilişki için temel oluşturmalıdır. Bu öğrenme kaynağının konuları ve hedefleri, tarih ve yurttaşlık eğitimi konusunun içeriği ve hedefleriyle birçok yönden örtüşmektedir; burada tüm arayüzleri listelemek mümkün değildir. Yurttaşlık eğitiminin yetkinlik modeli öğrenme üniteleri için bir arka plan oluşturur ve yurttaşlık eğitiminin temel kavramları olan güç (adalet sorunu,

---

¹³ Hirsch, Stefan ve diğerleri: Semestrierter Lehrplan AHS, Sekundarstufe II. Bakanlık çalışma grubunun sonucu. In: GW-Unterricht 136, (4/2014), 51-61.
https://www.gw-unterricht.at/images/pdf/gwu_136_51_61_hirsch_pichler_jekel_keller_baier.pdf

ortak fayda (sosyal olarak adil toplum), sistem (eşitsizliğin yapıları ve eksenleri) ve dağıtım konuları da öğrenme kaynağının içeriğine yansıtılır.

Sosyal adalet ve ekolojik adalet, toplumsal cinsiyet adaleti gibi adaletin çeşitli boyutları, öğrencilerin etik yargılarda bulunmalarını da gerektiren tüm öğrenme ünitelerinde yer almaktadır. Dolayısıyla bu öğrenme kaynağı felsefe, etik ve din derslerinde kullanılmak üzere geniş bir referans noktası yelpazesi sunmaktadır. Öğrenme ünitesi 6 özellikle bu dersler için uygundur.

Ekolojik eşitsizlik ve ekolojik adalet konularına odaklanılması, diğer hususların yanı sıra, ekolojik krizin çeşitli yönlerini ve ekosistemlerin tahribatını ele almaktadır ki bunun için doğa bilimlerinde uzmanlaşmak arzu edilir.

Bu öğrenme kaynağı, Almanca (medya becerilerinin öğretimi dahil) ve İngilizce derslerinde de kullanıma uygundur. Materyal, İngilizce kaynakların işlenmesini gerektiren görevlerin yanı sıra İngilizce bazı kaynaklar (özellikle videolar, medya raporları) içerir ve bu da öğrenme kaynağının bazı bölümlerinin İngilizce derslerine entegre edilmesini mümkün kılar.

Disiplinler arası bir öğrenme kaynağı olarak konsept ve içerik çeşitliliği, öğrenme kaynağının sınıfta kullanımı için çok çeşitli başlangıç noktaları, öneriler ve olanaklar sunmalıdır.

9 Öğrenme birimlerine giriş

Öğrenciler öğrenme ünitesi 1 ile kendi kendilerine çalışmaya başlamadan önce, yüz yüze derslerde ana konuya ortak bir giriş yapmak mantıklı olacaktır. 2. ve 3. öğrenme üniteleri "Doğum Piyangosu" başlığını taşımaktadır. Bu öğrenme ünitelerindeki konular da giriş için özellikle uygundur.

Öğretme dürtüleri:

Doğum piyangosu: Siz ne düşünüyorsunuz?

Öğrencilerin sosyal eşitsizlik konusundaki ön bilgilerini ve ilk görüşlerini öğrenmek için örneğin Mentimetre aracılığıyla bir anket düzenleyin (anonim olarak cevap vermek mümkün olmalıdır):

Soru	Cevapları analiz etmek ve sunmak için aşağıdaki gösterimler seçilebilir:
Eşitsizliğin birçok yüzü vardır... Eşitsizliğin farklı biçimleri vardır. Sosyal eşitsizliğin nedenlerini/nedenlerini sayınız.	Kelime bulutu
Sizce yoksullukla ilişkili olan nedir?	Açık soru
Avusturya'da kaç kişinin yoksulluk veya marjinalleşme riski altında olduğunu düşünüyorsunuz?	Çoktan seçmeli Doğru cevap: 1.555.000 kişi veya %17,5 (https://www.statistik.at/statistiken/bevoelkerung-und-soziales/einkommen-und-soziale-lage/armut)
Avusturya'da kaç kişinin zengin olduğunu düşünüyorsunuz?	Çoktan seçmeli Doğru cevap: 271.000 kişi veya %3,5 (https://redesigning-fs.com/european-wealth-report-2022/)
Sizce Avusturya'da ortalama gelir ne kadardır?	Çoktan seçmeli
Gelir miktarında ne rol oynamalıdır?	Çoktan seçmeli: Performans, eğitim, cinsiyet, deneyim, eğitim nitelikleri (çıraklık, derece, ...), beceriler, sorumluluk
Ülkeleri, her bir parlamentodaki kadın oranına göre sıralayın.	Sıralama Olası cevaplar: Avusturya, Ruanda, İzlanda, Birleşik Arap Emirlikleri, Japonya, Brezilya, Macaristan Sıralama: Ruanda (%61), Birleşik Arap Emirlikleri (%50), İzlanda (%48), Brezilya (%18), Macaristan (%15), Japonya (%10)

(<https://data.ipu.org/women-ranking/?month=1&year=2024>)

Zihin Haritası

Öğrencilerle birlikte "sosyal eşitsizlik" konusu üzerine bir zihin haritası oluşturun: Konu hangi yönleri kapsıyor? Öğrenciler dijital öğrenme aracında yer almayan ancak sınıfta eklenebilecek konuları belirtebilirler.

Bu zihin haritası proje sırasında veya öğrenciler kendileri çalıştıktan sonra tamamlanabilir.

Dünya oyunu: Temel modül

"Dünya oyunu" dünya nüfusu ve dünya geliri gibi önemli rakamların dağılımını göstermektedir. Küresel farklılıklar, zenginlik ve malların (adil olmayan) dağılımı ve küresel bağlantılar vurgulanır. Dünya oyununda, dağılımla ilgili sorular bir dünya haritası üzerinde, örneğin skittles veya oyuncularla görselleştirilir. Büyük bir dünya haritası üzerinde görselleştirme, bu rakamları, dağılımları ve güç ilişkilerini hayal edilebilir ve somut hale getirmeye yardımcı olur.

Dünya oyunu özellikle dağıtım konularına giriş için uygundur. Oyuncular değerlendirmelerini karşılaştırır ve tartışma yoluyla ortak bir çözüm bulmaya çalışırlar. Temel modül dünya nüfusu, dünya geliri ve küresel CO2 emisyonu rakamlarını içerir. Ayrıca bazı tamamlayıcı modüller de bulunmaktadır (örneğin kadınların dünyası, iklim krizi, tekstil tüketimi, dünya dağılımının tarihi, ...).

Ayrıntılı talimatlar için buraya tıklayın: https://www.bildung-triff-entwicklung.de/files/media/Dokumente/06_Materialien/1_Didaktische-Materialien/Anleitung-Weltspiel-2020.pdf

Temel modül ve çeşitli uzantılar için güncel rakamlara buradan ulaşabilirsiniz: <https://www.das-weltspiel.com/weltspielmodule/>

Dünya Oyunu'nun diğer modülleri 5. ve 7. öğrenme ünitelerinin öğretim dürtülerinde bulunabilir.

Öğretmenler için:

Carpus e.V. (ed., 2021): Küresel öğrenme. Dönüştürücü öğretim için ilham kaynakları, 1. baskı, Bielefeld: wbv Media GmbH & Co KG.

Etik ve coğrafya dersleri için materyaller, ipuçları ve püf noktaları: <https://doinggeoandethics.com/>

10 Öğrenme birimi 1: Giriş

LE'nin Konuları 1:

Eşitlik, eşitsizlik; temel insan ihtiyaçları; insan hakları, eğitim hakkı; sosyal adalet fikrine giriş.

Öğrenme ünitesinin amacı, öğrencilerin sosyal eşitsizlik ve bunun sosyal bir arada yaşama üzerindeki etkisi konusunda farkındalıklarını artırmaktır. Olgusal bilginin yanı sıra, öğrenciler siyasi yargıda bulunma becerilerini de geliştirirler.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

Giriş niteliğindeki öğrenme ünitesi, farklı ve eşit olmayan terimlerini açıklığa kavuşturarak ve birbirinden ayırarak başlar. İnsanlar çok farklı olsalar da aynı temel ihtiyaçları paylaşırlar. 1970'lere kadar temel insan ihtiyaçlarının bir hiyerarşiye tabi olduğu varsayılıyordu. Şilili ekonomist Manfred Max-Neef, "insan ölçeğine göre kalkınma" araştırması bağlamında karmaşık bir sistem içinde birbirine bağlı olan temel insan ihtiyaçları teorisini geliştirmiştir. İnsanlar bu temel ihtiyaçları paylaşıyor olsalar bile, bunların karşılanma şekli hem bireysel ihtiyaçlara hem de sosyalleştığımız ve içinde yaşadığımız toplumun sosyal davranışlarına, kurallarına, değerlerine ve normlarına bağlıdır. Bu durum öğrenme ünitesinde "kültürel piramit" ile gösterilmektedir.

Farklılık ve eşitsizlik arasındaki ayırım aynı zamanda eşitlik kavramına da yol açmaktadır. Eşitlik fikri, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi temelinde öğrenme ünitesinde ele alınmaktadır. Her bir öğrenme ünitesinde, insanların sosyal adalete olan bağlılıkları bir kişi ya da kuruluş örneği üzerinden sunulmaktadır. Öğrenme ünitesi 1'de bu kişi Malala Yousafzai ve onun eğitim hakkı konusundaki kararlılığıdır.

Sosyal eşitsizlik konusu, antik çağ, Orta Çağ, sanayi toplumu, Nasyonal Sosyalizm ve İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki sosyal eşitsizlik perspektifleri ele alınarak tarihsel olarak bağlamsallaştırılmıştır, ancak yalnızca Avrupa toplumlarıyla ilişkilendirilmiştir.

Öğretme dürtüleri:

Derinlemesine: Temel insan ihtiyaçları - küçük gruplar halinde tartışma

Temel insan ihtiyaçları, öğrencilerin yaşam ortamlarıyla iyi bir bağlantı kurmak için kullanılabilir. Temel ihtiyaçlar eşitsizlik ve sosyal adaletin önemli bir yönüdür, çünkü temel insan ihtiyaçlarını karşılayabilmek iyi ve onurlu bir yaşamın parçasıdır.

Öğrenciler aşağıdaki adımlarda konu üzerinde çalışırlar:

- Düşünme: Öğrenciler iyi ve mutlu bir yaşamın parçası olarak neleri görüyorlar? Yaklaşık 10-12 maddelik bir liste hazırlarlar ve bunları sıralamaya çalışırlar.
- Küçük gruplar halinde: Listeleri karşılaştırın ve aşağıdaki soruları tartışın:
  - Öğrenciler birbirlerinden nerede farklılaşıyor?
  - Güvenlik, insan sıcaklığı, güven, sevgi gibi ihtiyaçlar nasıl bir rol oynar?
  - Listelerini ihtiyaçlar ve istekler arasında ayırım yapmak için kullanabilirler mi? Bunları birbirinden ayırmak için hangi kriterler kullanılabilir?
- İkinci turda, küçük gruplar yeniden karıştırılır ve soru tartışılır: **İyi bir yaşamın parçası nedir?** İlk tartışma turundan sonra öğrenciler farklılaşır: Kişisel olarak kendileri için iyi bir yaşamın parçası nedir ve tüm insanlar için iyi bir yaşamın önkoşullarının neler olduğunu düşünüyorlar?
- Sonuçların genel kurulda yapılan kısa bir sunumunda ihtiyaçlar ve istekler arasında ayırım yapma kriterleri (1. aşama) ve herkes için iyi bir yaşam kriterleri (2. aşama) tartışılmaktadır.

Derinlemesine çalışma: Kültür - anlaşılması zor bir kavram

Herkesin dilinde olmasına rağmen "kültür" teriminin anlaşılması zor ve tartışmalıdır. Öğrenme ünitelerinde (özellikle 1 ve 3) bu terim daha ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Buna ek olarak, "kültür" günlük dilimizde sıkça kullanılan bir terimdir, ancak genellikle ayrımcı atıflarla ilişkilendirilir. Bu nedenle bu terime daha yakından bakmak mantıklı olacaktır. Kültür kavramı genellikle statik, değişmez ve dışa kapalı bir yapı fikrine dayanır. Statik kültür kavramları, grupların iç homojenliğini ve diğer gruplardan net sınırlarla ayrıldığını varsayar. Ancak kültürler her zaman bir akış halindedir, melez formlardır ve çeşitlilikle karakterize edilirler. Kültürel gelenekler veya izler her zaman siyasi ve ekonomik koşullar bağlamında gelişir. "Tek bir kültür" den bahsederken, bu heterojenlik ve dinamizm genellikle göz ardı edilir. Öğrenme ünitesi 1, kültürel stereotipler (yeniden) üretmeden öğrencileri dinamik bir kültür kavramına duyarlı hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, kültürlerarası

eğitimin sık sık farklılığa, örneğin kişinin kendi kültürü ile "yabancı" kültür arasındaki farklılığa odaklanmasına eleştirel bir gözle bakılmalıdır. Biz ve diğerleri, kendi ve yabancı, yerli ve yabancı - tüm bu ikilikler sadece tanımlamaya hizmet etmekle kalmaz, aynı zamanda sıklıkla yargılarla ilişkilendirilir. Kültürel kimlik ve kültürel farklılık atıfları, "kültür" söyleminde dikkate alınması gereken güç ilişkileriyle de ilgilidir. **"Kültür ... gibidir" modülünde**, kültür teriminin farklı tanımlarına metaforlar kullanarak yaklaşmak için bir öneri bulacaksınız. Öğrencilere metaforlar içeren kartlar verilir (bkz. ek: Kültürel metaforlar). Metaforlara ek olarak, öğretmenlere her bir metaforun kısa açıklamaları, özellikle de hangi kişilere atfedilebilecekleri, hangi bağlamda oluşturuldukları ve hangi yönlerinin dikkate alınması gerektiği verilir. Metaforlar birebir alıntılar olmayıp, dilsel imgeleri yazarların diğer tezleriyle ilişkilendirmektedir (bkz. ek: Kültürel metaforlar (öğretmenler için ek)).

LE 1 - Diğer materyaller:

Centre polis - Politik Lernen in der Schule (ed., 2023): İnsan hakları, polis aktuell 5/2023, https://www.politik-lernen.at/pa_menschenrechte

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 75. yıldönümü münasebetiyle bu sayı, insan haklarının gelişimi, değerleri ve temel belgelerine genel bir bakış sunmaktadır. Ayrıca insan hakları, insan hakları eğitimi ve bir eylem alanı olarak okullardaki gerilim alanlarına odaklanmaktadır.

11 Öğrenme Ünitesi 2: Doğum Piyangosu: Zengin ve Yoksul

LE'nin Konuları 2:

Yoksulluk nedir? Mutlak/göreceli yoksulluk, yoksulluk riski, zenginlik nedir? Zenginlik ve güç, zenginlik ve sosyal sorumluluk.

Eğitim programının amacı, yoksulluk ve yoksulluk riskine ilişkin anlayış ve bilgiyi güçlendirmek, zenginliğin eleştirel bir şekilde incelenmesini teşvik etmek ve sosyal sorumluluk konusunu ele almaktır.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

Öğrenme üniteleri 2 ve 3, özellikle **yoksulluk ve zenginlik, eğitim yoluyla eşitsizlik, cinsiyet, ten rengi ve kökene dayalı eşitsizlik gibi** sosyal eşitsizlik biçimlerine (veya boyutlarına) odaklanmaktadır. Dezavantajların nasıl işlediği sorusu gibi sosyal eşitsizliklerin ortaya çıkışı da ele alınmaktadır. Ayrımcılığa karşı duyarlı ve ırkçılığa karşı eleştirel bir eğitim bağlamında, sosyal eşitsizlikler ve bunların toplumdaki etkileri hakkında kapsamlı bir anlayış kazanmak için ayrıcalıkların da ele alınmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Eşitsizlik araştırmaları giderek sadece yoksulluğun nedenleri, biçimleri ve etkilerine odaklanmakla kalmıyor, aynı zamanda servetin eleştirel bir şekilde incelenmesinin önemini de vurguluyor. Araştırmalar aynı zamanda servete ilişkin veri eksikliğine de işaret etmekte, servete ilişkin rakamlar genellikle sadece tahminlere dayanmaktadır (Fischer & Grandner 2019: 281-295). Hükümetler ekonomik büyümeye ilişkin yıllık rakamlar yayınlasa da, büyümenin nüfus arasında nasıl dağıldığını ve ilgili ekonomi politikasından kimin faydalanıp kimin kaybettiğini göstermemektedir. Bu veriler demokrasi için çok önemlidir ve bir "küresel kamu malı" olmalıdır¹⁴.

Bilimsel çalışmalar sosyal eşitsizliklerin toplumlarda çatışmalara neden olduğunu ve sosyal uyumu tehlikeye attığını, dolayısıyla demokrasiyi ve demokrasinin gelişimini de etkilediğini göstermektedir. Sosyal eşitsizlik ve zenginliğin yoğunlaşması da demokrasi için bir tehdit oluşturmaktadır çünkü bir yandan zenginlik gücü de yoğunlaştırmaktadır. Öte yandan, kendilerini sosyal açıdan zayıf gören

¹⁴ Chancel, Lucas ve diğerleri (2022): Küresel eşitsizlik raporu 2022. kısa özet. S. 4. çevrimiçi: World Inequality Lab.

<https://wir2022.wid.world/>

insanlar siyasi süreçlere daha az katılmakta, bu da onların kaygılarının siyasette daha az temsil edilmesi anlamına gelmektedir. Büyükannesinden milyonlar değerinde bir servet miras kalan ve bunu topluma geri aktarmak isteyen Marlene Engelhorn, bu LE için bir bağlılık örneği olarak seçildi. Bu sadece mirası bireysel olarak ele almasıyla ilgili değil, her şeyden önce vergi sistemindeki yapısal değişikliklere olan bağlılığıyla ilgilidir. Bu bağlamda, daha adil vergilendirme ve dağıtım için çeşitli seçenekler öğrencilerle tartışılabilir.

Didaktik notlar:

Bu el kitabının genel giriş bölümünde, sınıfta "sosyal eşitsizlik" konusuna duyarlı bir yaklaşımın önemi vurgulanmıştır, zira pek çok öğrencinin kendisi de eşitsizliğin çeşitli boyutlarından etkilenmektedir. Eğitim araştırmaları burada çevreye duyarlı eğitimden söz etmektedir ve ayrımcılığa duyarlı bir yaklaşım da aynı derecede önemlidir. Bu özellikle 2. ve 3. öğrenme ünitelerinde ele alınan konular için geçerlidir, bu nedenle burada bunlara açıkça atıfta bulunulmaktadır. Dijital öğrenme aracındaki öğrenme ünitesi öncelikli olarak yoksulluk konularını ele alsa da, sınıftaki tematik odağı derinleştirmek için zenginlik veya zengin olma konusuna yaklaşmayı öneriyoruz. Burada da çok iyi ekonomik koşullarda büyüyen ve/veya özellikle ayrıcalıklı olan öğrencilerin kişisel olarak saldırıya uğramamasına dikkat edilmelidir.

Öğretme dürtüleri:

Bir yandan, hem yoksulluk bilgisini hem de yoksulluk ve nedenleri ile sonuçlarının anlaşılmasını güçlendirmek için dijital öğrenme aracının yoksulluk üzerine odaklanmasını sınıfta ortak bir aşama ile tamamlamanızı öneririz. Öte yandan, zenginlik ve bireyler ve toplum olarak gerçekte ne kadar zengin olduğumuz üzerine odaklanılabilir.

Yoksulluk - bir kısır döngü mü?

Öğrenciler küçük gruplar halinde çalışarak "Yoksulluk - bir kısır döngü mü?" konulu bir kavram haritası oluştururlar. Kavram haritası yoksulluk biçimlerini (yoksulluğu nasıl tanırsınız? Kimler bundan etkilenir?), nedenlerini ve sonuçlarını içermelidir. Haritalar temelinde, yoksulluğun bir kısır döngü (yani içinden çıkılamayan ve daha da kötüye giden bir döngü) olup olmadığını veya öğrencilerin yoksulluk döngüsünü kırmak için hangi olasılıkları gördüklerini ve yoksullukla ve

yoksulluk riskiyle mücadele etmek için hangi önlemlerin alınması gerektiğini tartışmak için bir sonraki tartışma turu yapılmalıdır.

Kavram haritası hakkında: kavram haritası, bir konu alanındaki mevcut bağlantıları ve ağları göstermek için kullanılabilir bir görselleştirme biçimidir. Kavram haritası, aralarındaki bağlantıların etiketlenmiş oklar şeklinde gösterildiği terimlerden/"düğümlerden" oluşur. Bağlantı okları fiiller ve edatlarla etiketlenebilir. Kavram haritası oluşturma prosedürü: 1. Konu için önemli terimler/düğümler küçük kartlara yazılır. 2. Kartlar, ilgili terimler birbirine yakın olacak şekilde bir kağıdın üzerine yerleştirilir. 3. Hangi terimin hangi diğer terimle ve nasıl ilişkili olduğunu göstermek için oklar kullanılır. Oklar etiketlenir (genellikle fiiller ve edatlarla).

Zengin....

Zenginlik genellikle para ve varlıklarla ilişkilendirilir ve bu da bakış açımızı çok daraltır. Zenginlik başlangıçta iyi bir şeye çokça sahip olmaktan başka bir anlama gelmez. Bu bağlamda "sahip olmak" sahip olmak olarak değil, yaşamlarımızda, çevremizde, toplumda iyi bir şeylerin çok olması anlamında düşünülmelidir.

Öğrenciler zenginlik üzerine düşünmeye ve tartışmaya davet edilir:

- * Ben zenginim.....
- * Biz (toplumumuz)..... açısından zenginiz/zenginiz.

Hayal edilemeyecek kadar zengin

Zenginliği rakamlarla görselleştirmek genellikle imkansızdır. Aşağıdaki alıntının da gösterdiği gibi, hayal bile edilemeyecek meblağların görselleştirilmesi gerekir.

"2022 yılında Elon Musk, tahmini 253 milyar ABD doları ile dünyanın en zengin insanı olacak. Bu 253.000 çarpı bir milyon ABD doları demek. Eğer bir Porsche 100.000 ABD dolarına mal oluyorsa, Musk bunlardan 2,5 milyon tane satın alabilir. Aynıca 253 milyardan "kurtulmak" için günde bir milyon ABD doları harçayarak kaç yıl geçirmeniz gerektiğini de düşünebilirsiniz. Bu da 693 yıldan biraz fazla bir süre demektir. Oldukça uzun bir süre." (Arm und Reich - Ethik & Unterricht No. 1/2023'ten alıntı; s.8)

Alıntıyı beyaz tahtaya veya yazı tahtasına yansıtın/yazın ve aşağıdaki soruları öğrencilerle tartışın:

- Zenginlik nasıl görselleştirilebilir? Bu alıntıda bu nasıl çözülmüştür? Görselleştirme için başka hangi olasılıklar var?

- İlişkiler nasıl kurulabilir? İlişkiler hakkında nasıl fikir sahibi olabiliriz?
- Zenginlik sosyal eşitsizlikleri azaltmak için nasıl kullanılabilir?
(örneğin, bu miktar yoksullukla mücadele veya uygun fiyatlı konut finansmanı veya sağlık ve eğitim sektöründe herkes için erişim sağlamak için kullanılabilseydi - bu miktarla ne yaratılabilirdi?)
- Bu tür varlıklarla hangi demokrasiyi teşvik edici önlemler finanse edilebilir?

Zenginlik dünyaya nasıl geldi?

Tarih, sosyal bilgiler ve siyasi eğitimde zenginlik konusunun devamı: Öğrencilerle birlikte "Zenginlik dünyaya nasıl geldi?" konulu bir zaman çizelgesi hazırlayın.

ZDF belgeseli: <https://www.zdf.de/dokumentation/terra-x/wie-hat-sich-reichtumg-entwickelt-100.html> veya daha ayrıntılı 3 bölümlük belgesel: Dünya kimin? Zenginliğin tarihi:

<https://www.zdf.de/dokumentation/terra-x/wem-gehoert-die-welt-die-geschichte-des-reichtums-mit-dirk-steffens-100.html>

LE 2 - diğer materyaller:

Dolar Sokağı: <https://www.gapminder.org/dollar-street?lng=de>

"Fotoğrafçılardan oluşan bir ekip 50 ülkede 264 aileyi evlerinde ziyaret ederek yaşamlarını fotoğraf ve kısa videolarla kaydetti. Belirli gelir gruplarına yönelik görüntüleri görüntülemek için sokağın belirli bölümleri, üst üste bindirilmiş Dolar Sokağı'nda ziyaret edilebilir. Görüntüler 12 yaş ve üzeri gençlerle çok çeşitli öğrenme ortamlarında kullanılabilir ve insanların nasıl yaşadığına dair daha farklı ve gerçekçi bir bakış açısı kazanmak için uygundur."

TED-Ed tarafından hazırlanan video (2022): Yoksulluktan kaçmak neden bu kadar zor?

<https://www.youtube.com/watch?v=D9N7QalOkG8>

Müller, Eva & Rösch, Anita (eds., 2023): Ethik & Unterricht - Arm und Reich, Yayın No. 1/2023, Hannover: Friedrich Verlag.

<https://www.friedrich-verlag.de/shop/arm-und-reich-541093>

Fluter ((gençlik) dergisi, Federal Yurttaşlık Eğitimi Ajansı) : Zenginlik. Sayı 64, 3/2017,

<https://www.fluter.de/heft64>

AK tarafından hazırlanan Avusturya'daki servet dağılımına ilişkin animasyonlu infografik,

<https://soreichistoesterreich.ak.at/>

Centre polis - Politik Lernen in der Schule (ed., 2023): Vergiler, polis aktuell 3/2023,

www.explainity.de/politik/steuerflucht-einfacherklaert

12 Öğrenim birimi 3: Doğum piyangosu

LE Konuları 3

Cinsiyet, eğitim, (sosyal) köken, ırkçılık tarihi (bağlılık örneği: Martin Luther King Jr. & Rosa Parks), sömürgeleştirilmiş düşünce (benlik algısı ve başkalarının algısı), sömürgeciliğin yaraları.

Öğrenme ünitesi 3, özellikle çeşitli eşitsizlik ve ayrımcılık biçimleri konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Temel amaç, ırkçılık ve kesişimsellik hakkındaki bilgileri genişletmek ve yapısal ırkçılığın anlaşılmasını teşvik etmektir.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

Eşitsizliğin altında yatan yapılar ve süreçler hem ulusal hem de küresel düzeyde iş başındadır. Yapısal kategoriler olarak toplumsal cinsiyet, ırk/etnik köken ve sınıf¹⁵ sosyal bilim analizlerinin odak noktasıdır. Eğitim sistemi, işgücü piyasaları, finans ve emlak piyasaları veya vatandaşlığı dışlama işleviyle ulus devlet ve "küresel ataerkillik"¹⁶ gibi eşitsizliği teşvik eden ve "küresel erişimi ilk bakışta görülemeyen" kurumlar da eşitsizliğe katkıda bulunmaktadır.

Cinsiyete özgü eşitsizlikler, dünyadaki en belirgin eşitsizlik biçimleri arasında yer almaktadır. Avusturya'da kadınların aynı iş için hala daha az kazanıyor olması (cinsiyete dayalı ücret farkı), bakım işlerinin eşitsiz dağılımı ve kadınların yönetim pozisyonlarına yükselmelerinin önündeki engeller bunu göstermektedir.

Daha fazla sosyal adalet sağlamanın bir yolu da eğitim eşitsizliklerini azaltmaktır. Uluslararası programların (Herkes için Eğitim, Küresel Gündem 2030 dahil) amacı, tüm çocukların ve gençlerin eğitime erişimini sağlamak ve eğitimi bir insan hakkı olarak güçlendirmektir. Eğitim, sosyal eşitsizlikle mücadelede önemli bir unsurdur; eğitim eşitsizlikleri, sosyal eşitsizliğin nesiller arası aktarımında kilit bir faktör olarak görülmektedir.

"Rak" sosyal eşitsizlik için merkezi bir yapısal kategoridir, bu nedenle ırkçılığın tarihi ve "ırk" teriminin sorunlu doğası da bu öğrenme ünitesinde ele alınmaktadır. Avukat Kimberlé Crenshaw, Afro-Amerikan kadınların hem kadın hem de siyah olarak çoklu ayrımcılığa maruz kaldığı deneyiminden

¹⁵ Fischer, Karin & Grandner, Margarete (eds., 2019): Küresel eşitsizlik. Sömürgecilik, çalışma ilişkileri ve doğa tüketimi arasındaki bağlantılar üzerine (1. baskı). Viyana/Berlin: Mandelbaum Verlag.

¹⁶ Ibid. s. 15ff.

yola çıkarak kesişimsellik yaklaşımını geliştirmiştir. Bu yaklaşım sosyal eşitsizliklerin çok boyutlu bir analizini mümkün kılmaktadır; eşitsizliğin yapısal kategorileri ("ırk, cinsiyet, sınıf") genişletilmiştir (örneğin milliyet, vatandaşlık, cinselliği de içerecek şekilde). Bu kategorilerin her biri, hem tek başına hem de diğer kategorilerle bağlantılı olarak yerel, ulusal ve küresel düzeyde sosyal güç ilişkilerini ortaya koymaktadır.

Didaktik notlar:

Birçok öğrenci ele alınan eşitsizlik boyutlarından etkilenmiş olabileceğinden, bu öğrenme ünitesindeki konular için de hassas bir yaklaşım önemlidir. Hazırlık ve uygulama sırasında dil, dilsel ifadeler ve gündeme gelebilecek ayrımcılık ve ırkçılık deneyimleri konusunda özellikle dikkatli olunmalıdır (ayrıca sözlüğe bakınız).

Öğretme dürtüleri:

İleriye doğru bir adım atın

"İleriye doğru bir adım at" yöntemi çeşitli versiyonlarda bulunabilir. İyi ve ayrıntılı bir örnek [FairBindung e.V.](https://www.fairbindung.de/) ve [Konzeptwerk Neue Ökonomie e.V.](https://www.konzeptwerk-neue-oekonomie.de/) tarafından şu adreste sunulmaktadır: <https://www.endlich-wachstum.de/kapitel/die-globale-dimension/methode/ein-schritt-vor/>

"Deney" videosunda, benzer bir yöntem büyük ve çok heterojen bir grupta gerçekleştirilmektedir. Video, bilgilendirme toplantısına iyi bir şekilde entegre edilebilir, ancak aynı zamanda tek başına bir öğretim dürtüsü olarak da çalışır, şu adreste mevcuttur: <https://www.youtube.com/watch?v=TX94T3T6o3w>

Katılım kontrolü

Öğrenciler kendi okullarında bir "katılım kontrolü" yaparlar ve toplumun çeşitliliğinin okula ne ölçüde yansıdığını araştırırlar. Bunu yapmak için öğrenciler küçük gruplar halinde aşağıdaki etkinlikleri gerçekleştirebilirler:

- Öğrenciler küçük gruplar halinde sınıfta, koridorlarda ve okul binasının geri kalanında yürür ve bu okulda tüm çocukların aynı fırsatlara sahip olup olmadığını araştırır. Öğrencilerden aşağıdaki sorulara cevap vermeleri istenir, örneğin:
  - Okuldaki tüm odalar herkes için erişilebilir mi? Örneğin, tekerlekli sandalyedeki öğrenciler veya öğretmenler tüm odalara (spor salonu, tuvaletler, okul bahçesi, sınıf) ulaşabiliyor mu?

- Okul binasındaki posterlerde ve resimlerde gösterilen kişilerin özellikleri nelerdir (örneğin yaş, fiziksel görünüm, cinsiyet, çiftler, aileler, fiziksel özellikler)?
- Hangi insanlar kayıp? Hangi insanlar çoğunlukta?
- Öğrenciler ayrıca kendilerini tanıyıp tanımadıklarını da düşünürler.
- Öğrenciler bir ders kitabını inceler:
  - Seçilen ders kitabında tasvir edilen insanların özellikleri nelerdir?
  - Öğrenciler kendilerini tanıyorlar mı? Hangi kişiler kayıp?
- Öğrenciler okuldaki tüm çocukların eşit haklara sahip olmadığı başka alanlar düşünebilirler mi?
- Sonuçları genel kurulda özetleyin ve soruları birlikte tartışın:
  - Okulda hangi gruplara karşı nerede eşitsiz muameleyle karşılaşılıyor?
  - Bu neden olabilir?
  - Okulumuz, tüm öğrencilerin eşit haklara sahip olması, iyi öğrenebilmesi ve kendilerini rahat hissetmesi için nasıl tasarlanmalı ve düzenlenmelidir?
  - Kim ne yapabilir? Birlikte ne yapabiliriz? Her bir birey ne yapabilir?

(değiştirilmiş, kaynak: LISUM (Berlin-Brandenburg Okullar ve Medya Devlet Enstitüsü) (2018): Çeşitliliğin kabulü için eğitim (Diversity) başlıklı el broşürü. Berlin).

Ek olarak, öğrenciler keşif turları sırasında bir anket gerçekleştirebilirler: Kendi okullarında kaç dil konuşuluyor? **"Let diversity speak" dünya haritası** bu konuda yardımcı olabilir. Çok dilli dünya haritası, dünya dillerini görselleştirir ve çevremizdeki kültürel ve sosyal çeşitliliği gösterir. Dilsel çeşitliliği analiz ederek, farklı dillerin faydaları konusunda farkındalık yaratmak, Küresel Güney'in bakış açısını güçlendirmek ve güç ilişkilerini vurgulamak amaçlanmaktadır. Harita internet üzerinden temin edilebilir ya da sipariş edilebilir ve beraberinde alıştırmaya önerileri içeren bir kitapçık (Almanca ve İngilizce) bulunmaktadır.

<https://www.bildung-trifft-entwicklung.de/de/didaktische-materialien.html>

"Hidden Figures - Bilinmeyen Kahramanlar": Uzun metrajlı bir film aracılığıyla keşimselliği anlaşılır kılmak

"Film, 1960'ların başında NASA için çalışan üç Afro-Amerikan kadın matematikçinin yükseliş öyküsünü anlatıyor. Başlangıçta penceresiz bir binada oturmakta ve Rusların başarılı uzay projeleri nedeniyle baskı altında olan beyaz ve neredeyse tamamen erkek bilim insanları için sözleşmeli işler yapmaktadırlar. Bu durumda Katherine Johnson, Dorothy Vaughn ve Mary Jackson profesyonel olarak gelişmeyi başarırlar. Irk ayrımcılığının hüküm sürdüğü bir toplumun önyargılarıyla karşılaşılır, ancak siyahi kadınlar olarak cesaret, dayanışma ve ortalamanın üzerindeki yetenekleriyle ayrımcılığı telafi etmeyi başarırlar. HIDDEN FIGURES, çalışma ortamlarının ırkçı ve

cinsiyetçi erişim engelleriyle kendilerini nasıl sınırlayabileceğini canlı bir şekilde gösteriyor. Kahramanlar yeteneklerini ortaya koymayı, daha fazla nitelik kazanmayı ve iş süreçlerini değişimlere uyarlamayı başarıyor." (2018 Bilim Yılı)

"Bu film için hazırlanan öğretim materyalleri, 2018 Bilim Yılı - Geleceğin Çalışma Dünyaları film programının bir parçası olarak hazırlanmıştır. Film içeriğini derinleştiren ve genişleten bu materyaller, içerik ve film analizine eşlik etmektedir. Bu materyaller bilimsel kurumlarla işbirliği içinde oluşturuldu ve güncel araştırma sorularını içeriyor." <https://wissenschaftsjahr-2018.visionkino.de/hidden-figures/>

Okullarda kullanım için ücrete dayalı lisans: <https://www.edufiat.de/hidden-figures/stream/unterrichtsfilm-lehrfilm-schulfilm/85047>

LE 3 - Diğer tavsiyeler:

Martin Luther King Junior, Afro-Amerikan sivil haklar hareketi mücadelesi ve Sivil Haklar Yasası hakkında uzun metrajlı film "Selma" (2015).

Açıklama: <https://www.kinofenster.de/filme/archiv-film-des-monats/kf1502/kf1502-selma-film/>

Selma filmi için eğitim materyali: www.kinofenster.de/download/kf1502-selma-2-pdf/

Busche, Andreas (2015): A damn long march. "Selma" filmi Afrikalı Amerikalıların 1960'larda hakları için nasıl mücadele ettiklerini gösteriyor, <https://www.fluter.de/ein-verdammt-langer-marsch>

13 Öğrenme ünitesi 4: Eşit olmayan dünya

LE 4'ün konuları:

Dünya çapında yoksulluk, yoksulluğu ve insani gelişmeyi ölçmeye yönelik endeksler; sömürgeciliğin tarihi ve sonuçları; eşitsiz küresel pazar ve ağa bağlı küresel ekonomi, tedarik zincirleri ve bakım zincirleri. Taahhüdün bir örneği de küresel kampanya "moda devrimi"dir.

Öğrenme ünitesi 4'te öğrenciler küresel (ekonomik) bağlantılar ve bunun sonucunda ortaya çıkan eşitsizlikler hakkındaki bilgilerini genişletmeli ve derinleştirmelidir. Günümüzdeki küresel sorunların dinamiklerinin anlaşılmasını teşvik etmek için, öğrenciler ayrıca sömürgecilik ve emperyalizmin tarihsel süreçlerini güncel gelişmelerle ilişkilendirebilmeli ve sömürgeciliğin etkilerine dair anlayışlarını güçlendirebilmelidir.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

Öğrenme ünitesi 4 bizi küresel düzeye taşır ve dünya çapındaki eşitsizliği ele alır. Ulusal düzeyde olduğu gibi, küresel eşitsizlik de öncelikle ülkeler ve bölgeler arasındaki yoksulluk ve gelir farklılıkları ile dünya çapında insanlar arasındaki gelir ve servet farklılıkları sorunlarına odaklanmaktadır. Küresel yoksulluk ciddi bir sorun olmaya devam etmektedir. Covid-19 salgını, 25 yıl sonra ilk kez küresel yoksullukta bir artışa yol açmıştır. Öğrenme ünitesi 4'te öğrenciler yoksulluk ve eşitsizliği ölçmenin yollarını da incelemektedir.

Küreselleşmiş ve birbirine son derece bağlı bir dünyada yaşıyoruz. Son yıllarda, küresel ekonomideki küresel ağlar ve karşılıklı bağımlılıklar konusundaki farkındalık artmıştır. Gündelik dünyanın küresel olarak birbirine bağlı olmasıyla birlikte, çoğu insan küresel ekonomik yapılara, örneğin küresel tedarik zincirleri, tüketim mallarının üretimi vb. gibi çeşitli şekillerde dahil olmakta ve böylece küresel eşitsizliklerin yaratılması, güçlendirilmesi ve sürdürülmesine de katkıda bulunmaktadır. Çoğu durumda bu katılım dolaylıdır ve finansal akışlar, yer değiştirmeler veya çevresel risk ve zararların eşitsiz dağılımı gibi sistemik süreçlerin arkasında gizli kalır¹⁷. Ünite 4, küresel tedarik zincirleri (moda endüstrisindeki çalışma koşulları örneğini kullanarak) ve küresel

---

¹⁷ Fischer, Karin & Grandner, Margarete (eds., 2019): Küresel eşitsizlik. Sömürgecilik, çalışma ilişkileri ve doğa tüketimi arasındaki bağlantılar üzerine (1. baskı). Viyana/Berlin: Mandelbaum Verlag. S. 11.

bakım zincirleri konularını ele alarak bu konuyu daha ayrıntılı bir şekilde ele almaktadır. Bu karmaşık ve güncel konular sınıfta daha derinlemesine incelenmelidir.

Burada tarihsel gelişim de önemlidir. Küresel eşitsizlik, küresel ekonomik gelişmelerin ve yapıların bir sonucudur ve tarihsel olarak sömürgecilik tarihiyle yakından bağlantılıdır. Sömürgecilik sadece tarihsel bir mesele değildir, "sömürgeci süreklilikler" teriminin de ifade ettiği gibi, artçı etkileri günümüze kadar uzanmaktadır. Küresel Güney ülkeleri hala sömürgecilik sırasında kurulan ve bugün hala ekonomik sistemleri ve bağımlılıkları karakterize eden ekonomik yapılarla mücadele etmektedir. Bu tarihsel gelişmelerin anlaşılması, günümüzdeki küresel eşitsizliğin anlaşılması için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Öğretme dürtüleri:

Hazineler bakımından zengin, ama fakir

Öğrenciler "Hazineler bakımından zengin ama fakir" podcast bölümü üzerine bir yorum yazarlar. Şu soruları ele alırlar: Burada kolonyal sürekliliklerden söz edebilir miyiz? (nedenleriyle birlikte). Afrika ülkelerinin hammadde açısından zengin olmasına rağmen ekonomik kalkınma konusunda sorun yaşamaları nasıl açıklanabilir? Hammadde çıkarma ve işlemenin birbirinden ayrılmasının Afrika ülkeleri için ne gibi sonuçları vardır? Korumacılık ne anlama geliyor ve devletler buna güvenmeli mi?

Podcast Zeitfragen.Feature & Dohmen, Caspar (2020): Hazineler bakımından zengin ama fakir. Küresel Güney ülkeleri dünyanın hazinesi ama yine de fakirhanesi olmaya devam ediyor. Bunun sorumlusu hangi yapılardır? Ve en yoksul ülkeler nihayet ekonomik olarak arayı nasıl kapatabilir? (Deutschlandfunk Kultur'un "Zeitfragen" programı siyaset, çevre, ekonomi, tarih, edebiyat, bilim ve araştırma alanlarındaki sorulara ışık tutuyor). Podcast'in "Hazineler bakımından zengin, ama fakir" başlıklı bölümünün metnine makale olarak da ulaşabilirsiniz.

<https://www.deutschlandfunkkultur.de/globaler-sueden-reich-an-schaetzen-trotzdem-arm-100.html>

Derinlemesine: AB tedarik zinciri yasası

Öğrenciler, AB tedarik zinciri yasası üzerine ortaklaşa bir podcast hazırlıyorlar: Podcast'te öğrenciler, tedarik zinciri yasasının önemini ve hedeflerini kısaca tartışıyor, AB tedarik zinciri yasasının nasıl ortaya çıktığına dair kısa bir genel bakış sunuyor, müzakerelerdeki farklı pozisyonları analiz ediyor ve temel çıkarları sunuyorlar. Podcast ayrıca AB üye ülkelerinin Şubat ve

Mart 2024'teki oylamalarını da tartışacaktır: Şubat 2024'teki oylama neden başarısız oldu? Hangi değişiklikler Mart 2024'teki oylamada bir anlaşmaya varılmasını sağladı?

İçerik, her biri bir alt soru/boyut üzerinde çalışan gruplar halinde hazırlanır. Grup başına bir kişi kayıt için sözcü olarak hareket eder (tedarik zincirleri (yasalar) hakkında arka plan bilgisi, AB tedarik zinciri yasasının gelişimi ve prosedürü, 2024 baharında AB üye ülkelerinin oyları, AB tedarik zinciri yasası hakkında Avusturya'nın pozisyonu, Alman tedarik zinciri yasası ve Almanya'nın (şasırtıcı?) çekimsizliği, ...)

Tedarik zincirleri ve (AB) tedarik zinciri yasası hakkında materyal:

Tedarik zincirleri ve tedarik zinciri yasaları konusuna kısa bir giriş:

<https://www.global2000.at/lieferkettengesetz>

Bir cep telefonunun tedarik zinciri (kısa ve öz, belki bazı yerlerde biraz fazla basitleştirilmiş / kısaltılmış, ancak araştırma için bir başlangıç noktası olarak kesinlikle ilginç): <https://www.global2000.at/smartphone-lieferkette>

Hamburg İş Etiği Vakfı: Cep telefonu değer zinciri, VIEW serisinin bir parçası! - İş dünyasında sorumluluk, <https://bildung2030.at/download/handy/> veya <https://www.stiftung-wirtschaftsethik.de/projekte/bildung-forschung/view.html>

FAIRTRADE Avusturya/Centre polis, Mayıs 2022): Küresel tedarik zincirleri boyunca insan hakları ve çevrenin korunması

İnsanları ve çevreyi korumak için bir tedarik zinciri yasası? Ortaöğretim I ve II seviyeleri için eğitim materyali.

Aşağıdaki sorular ele alınmaktadır: Tedarik zinciri nedir? Tedarik zincirleri için neden kurallara ihtiyacımız var?

Avrupa için tedarik zinciri yasası? Durum tespiti ne anlama geliyor? FAIRTRADE Avusturya ne yapar? Ders örneklerinde, tedarik zinciri hukuku konusu arka plan metni kullanılarak analiz edilmektedir. Centre polis:

<https://www.politik-lernen.at/lieferkettengesetz>

Fact check EU Supply Chain Act: The most common myths (pdf olarak veya Suedwind üzerinden çevrimiçi olarak temin edilebilir) (Siyasi karar alıcılar tarafından şu anda dolaşımda olan ifadeleri ve iddiaları daha iyi sınıflandırmak için AB Tedarik Zinciri Yasası hakkında içerik, arka plan ve en yaygın mitlerin bir özeti.

13.2.2024. tarafından yayınlanmıştır: Treaty Alliance)

https://www.suedwind.at/fileadmin/user_upload/suedwind/PDF_Downloads/Factcheck_Lieferkettengesetz.pdf

<https://www.suedwind.at/presseaussendungen/2023/faktencheck-eu-lieferkettengesetz/>

Szigetvari, András (29.11.2023): İster araba ister tişört: Avusturya'da temiz tedarik zinciri yok denecek kadar

az, <https://www.derstandard.at/story/3000000197361/ob-autos-oder-t-shirts-kaum-eine-saubere-lieferkette-in-oesterreich>

Bruckner, Regina & Pflügl, Jakob (02/03/2024): Uzak ülkelerdeki tedarikçiler insan haklarını çiğnediğinde bunun bedelini kim ödemeli? <https://www.derstandard.at/story/3000000209885/wer-soll-bezahlen-wenn-lieferanten-in-fernen-laendern-menschenrechte-mit-fuessen-treten>

Bruckner, Regina & Pflügl, Jakob (09/02/2024): Şirketlerin insan hakları konusunda sorumlu olmalarının lehine ne söylenebilir - ve aleyhine ne? (Lehte ve aleyhte) <https://www.derstandard.at/story/3000000206674/pflichtenheft-f252rimporte>

Pflügl, Jakob (28.02.2024): AB tedarik zinciri yasası AB üye ülkeleri arasında gerekli çoğunluğu sağlayamadı, <https://www.derstandard.at/story/3000000209441/eu-lieferkettengesetz-verfehlt-n246tige-mehrheit-unter-den-eu-staaten>

Tagesschau (15/03/2024): AB ülkeleri tedarik zinciri yasası üzerinde anlaşta, <https://www.tagesschau.de/ausland/europa/eu-lieferkettengesetz-einigung-100.html>

ZEIT ONLINE (15/03/2024): AB ülkeleri tedarik zinciri yasası üzerinde anlaşta, <https://www.zeit.de/wirtschaft/2024-03/eu-staaten-stimmen-fuer-lieferkettengesetz>

Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı: (Alman) Tedarik Zinciri Yasası, <https://www.bmz.de/de/themen/lieferkettengesetz>

Sağlık sektöründe küresel bakım zinciri ve işgücü göçü

Küresel bakım zinciri, çeşitli eşitsizlikleri (özellikle toplumsal cinsiyet ilişkileri, küresel işgücü piyasaları, göç) bir araya getiren karmaşık bir konudur. Avrupa ülkelerindeki mevcut doktor ve hemşire açığı, sağlık çalışanları için yoğun bir küresel arayışa yol açmakta ve konuyu oldukça güncel hale getirmektedir. Bu konuyu "Sağlık Sektöründe Küresel Bakım Zinciri ve İşgücü Göçü" modülünde bir panel tartışması şeklinde ele alıyoruz.

ÖÇ 4 - Diğer tavsiyeler:

Kazanan her şeyi alır. Sosyal eşitsizlik üzerine politik eğitim yöntemleri. (EPIZ Berlin'den sömürgecilik ve kapitalizm üzerine materyal) <https://bildung2030.at/download/the-winner-takes-it-all/>

Modern kölelik mi? Küresel çalışma ilişkileri üzerine (Attac, 2019) <https://bildung2030.at/download/moderne-sklaverei/>

bildung2030'daki açıklama: Kapsamlı eğitim materyali, sömürücü küresel iş ilişkilerine odaklanmaktadır. İlk modülde küresel çalışma koşulları ve modern kölelik (örneğin zorla çalıştırma ve çocuk işçiliğinin dünya çapındaki dağılımı (Dünya Oyunu), malların üretimiyle bağlantılı insan hakları ihlalleri (palmye yağı, kakao, tekstil, portakal suyu ve şarap) ele alınmakta ve BM iş dünyası ve insan hakları sözleşmesi analiz edilmektedir. İkinci modülde, modern kölelik ve göç arasındaki bağlantılar, Avrupa tanımı, kaçış nedeni olarak serbest

ticaret ve göçle bağlantılı ekonomik çıkarlar örneği kullanılarak analiz edilmektedir. Üçüncü modül, çalışma koşullarının genel olarak güvencesizleştirilmesini ele almaktadır. Bireysel yöntemler büyük ölçüde metin tabanlıdır.

İnteraktif anket ve bakım çalışmaları hakkında bilgi:

<https://interactive.unwomen.org/multimedia/explainer/unpaidcare/en/index.html>

14 Ünite 5: İklim krizinin eşitsizlikle ne ilgisi var?

LE 5'in konuları:

Antroposen ve Dünya'nın ekosisteminde insan kaynaklı değişiklikler, sürdürülebilir kalkınma kavramı, ekolojik eşitsizlik, çocuk hakları krizi olarak iklim krizi, ekolojik krizin nedenleri ve dinamikleri; iklim krizi bağlamında çatışmalar, yerli yaşam alanlarına yönelik tehdit; maliyetleri kim üstleniyor? Bağlılık örnekleri: Nobel Barış Ödülü sahibi Wangari Maathai ve Yeşil Kuşak Hareketi ve Uganda'dan iklim aktivisti Vanessa Nakate.

Amaç, öğrencilerin eşitsizlik ve ekolojik kriz arasındaki bağlantılar hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bu krizin küresel boyutlarını anlamalarını sağlamaktır. Katılım örnekleri, krize karşı eylem seçenekleri konusunda Avrupa-merkezci bir bakış açısından kaçınılmasına yardımcı olmalıdır.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

İklim krizi, çevre sorunları ve çevrenin korunması artık derslerde ve okul projelerinde birçok farklı şekilde ele alınmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kavramı ekonomik, ekolojik ve sosyal boyutların birleşimini ifade etse de, çevresel kriz ve sosyal eşitsizlik arasındaki bağlantı ancak son zamanlarda daha fazla dikkat çekmeye başlamıştır. Bu bağlamda, "ekolojik eşitsizlik" terimi yerleşmiştir ve çevresel ırkçılıktan da söz edilmektedir.

Öğrenme Ünitesi 5, tartışmalı Antroposen kavramına atıfta bulunarak başlıyor. Kara Toprak Kolektifi'nden Nene Opoku "Kimin Antroposen'i?" diye sorarak iklim krizine ve çevresel bozulmaya kimin neden olduğu, sonuçlarına kimin katlandığı, etkilerin ve iklim uyum önlemlerinin maliyetini kimin üstlenmesi gerektiği konusunda daha farklılaştırılmış bir tartışmaya ihtiyaç duyulduğuna işaret ediyor. Ve son olarak, Küresel Güney'deki insanların ve örgütlerin doğal kaynakların korunmasında, alternatif kalkınma yolları arayışında ve küresel iklim aktivizminde önemli aktörler olarak rollerinin tanınmasıyla da ilgilidir.

Enerji ve kaynak tüketimindeki muazzam artış, bu kaynakların kullanıldığı bölgelerde ekolojik hasar ve sosyal sonuçlardan sorumludur - küresel tüketime katılan ve dolayısıyla enerji ve kaynak tüketimi konusunda çok az sorumluluk taşıyan nüfuslar olmaksızın. Aynı zamanda, bu kaynakların kullanımı ve buna bağlı çevresel tahribat önemli ölçüde sosyal çatışma ve şiddete yol açmaktadır. Ekolojik eşitsizlik genellikle şiddet içeren ilişkilerin sonucudur ve şiddet içeren ilişkiler üretir. Bu

durum, örneğin, ekosistemlerin korunmasında çok önemli bir rol oynayan yerli yaşam alanlarına yönelik tehditte görülebilir.

Ünite 5 ayrıca doğaya yönelik yıkıcı muamelenin tarihsel gelişimini ve sömürgecilikle bağlantısını "Sömürgeci süreklilikler" başlığı altında ele almaktadır. Bunun ötesinde, insan-doğa ilişkileri anlayışının çok daha temel bir incelemesi gerekmektedir. Tarih boyunca insan-doğa ilişkilerinde meydana gelen değişimleri anlamak, günümüzün ekolojik krizini anlamak için bir temel oluşturmaktadır. Bu nedenle bu konuya sınıflarda yer verilmesini öneriyoruz.

Son olarak, ekolojik eşitsizliğin önemli bir yönü de ekolojik krizin sonuçlarının maliyetini kimin üstleneceği sorusudur - hem hasarın onarılması hem de bölgelerin, yerel halkların ve devletlerin gelecekte değişen çevresel koşullara daha iyi uyum sağlamak için alması gereken önlemler açısından. BM iklim konferansları, özellikle de COP 27 (2022) ve 28 (2023) bu soruya odaklanmıştır.

Öğretme dürtüleri:

Acımasız ve yıkıcı: insanlar - toplum - doğa

Yann Arthus Bertrand'ın "Ev" adlı filmi 2009 yılında sinemalarda gösterime girdi. "Home" kuşbakışı etkileyici görüntüler ve aynı zamanda gezegenin kırılma dengesini gösteriyor. Film, önemli ekolojik sorunları ele alıyor ve dünyaya bakış açımızı değiştirmemiz gerektiği konusunda farkındalık yaratmayı amaçlıyor. Film veya filmden alıntılar, insan-doğa ilişkileri üzerine düşünmek için bir giriş olarak uygundur.

Sınıf filmi 23:00-46:55 dakikaları arasında (ilk şehirlerden Dubai'ye kadar) birlikte izler. Filmde hemen sonra öğrenciler sessizlik içinde yaratıcı ve özgürce yazmaya başlarlar. Konu: "İnsan-Toplum-Doğa: Üçgen bir ilişki".

Filme ücretsiz olarak erişilebilir, filmin içeriğinin yanı sıra film dili ve film sanatı ile ilgili öğretim materyalleri (Almanca ve İngilizce) şu adreste bulunabilir: <https://filmsfortheearth.org/filme/home/>

Dünya haritası iklim adaleti

Bread for the World'ün İklim Adaleti Dünya Haritası, iklim adaleti konularına ve iklim değişikliğine uyum sağlamaya yönelik tedbirlere odaklanan interaktif bir öğrenme aracıdır. Öğrenme aracı, 5. ve 6. öğrenme ünitelerinin pekiştirilmesi için uygundur.

İklim adaleti dünya haritası sizi bakış açınızı değiştirmeye davet ediyor ve iklim değişikliği ile sanal ve eğlenceli bir şekilde ilgilenmenizi sağlıyor. Ücretsiz Actionbound uygulamasının yardımıyla oyuncular Etiyopya, Bangladeş, Paraguay, Ekvador, Tuvalu ve Antarktika'yı ziyaret ediyor ve ilgili ülkelerden iklim adaletine kendini adanmış insanları tanıyor. Dünya haritası Antarktika'yı merkeze yerleştiriyor ve QR kodları, akıllı telefon ve tablet aracılığıyla Dünya için Ekmek ortaklarına sanal proje ziyaretleri yapılmasını sağlıyor. İklim değişikliği ve iklim adaleti ile ilgili bulmacalar, testler, anketler ve yaratıcı görevler bulunmaktadır. Materyal aynı zamanda branş dersleri (din, etik, politika, sosyal bilimler, coğrafya) için de uygundur.

Dünya haritası, beraberindeki kitapçık (dünya haritasının sınıfta ve ders dışı eğitim çalışmalarında kullanılmasına yönelik öneriler içeren) ve tamamlayıcı çalışma materyalleri buradan indirilebilir: <https://www.brot-fuer-die-welt.de/material/projektbesuche-klimagerechtigkeit/>

Derinleşme: Su

Dünya oyunu Dünya çapında suya erişim: FIAN'ın dünya dağıtım oyununun bu versiyonunda, öğrenciler suyun mevcudiyeti ve suya erişim hakkında daha fazla bilgi edinmektedir. Rakamlar biraz daha eski olsa da, sorun hala geçerli ve daha da vahim hale geliyor.

https://www.fian.de/wp-content/uploads/2021/12/FIAN_Planspiel_Weltverteilungsspiel_final_3.pdf

Birleşmiş Milletler Dünya Su Raporu 2024: Refah ve Barış için Su; Yönetici Özeti, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388950_ger

Birleşmiş Milletler Dünya Su Kalkınma Raporları (her yıl çeşitli odak noktalarında yayınlanır, Almanca özetine Yönetici Özeti adresinden ulaşılabilir) <https://www.unesco.org/reports/wwdr/en/reports>

Dünya için Ekmek: Su testi, <https://www.brot-fuer-die-welt.at/themen/wasser/wasserquiz/>

Doha Debates tarafından #SolvingIt26 (İngilizce)

Doha Debates, herkes için daha iyi bir gelecek için yerel ve küresel çapta çalışan 26 genç iklim aktivistini sunuyor. Bu koleksiyon #SolvingIt başlığını taşıyor ve 2021 BM İklim Değişikliği Konferansı (COP26) vesilesiyle oluşturuldu. Öğrenciler, bir aktivistin profilini geliştirmek ve taahhütlerini sunmak için ikili gruplar halinde çalışırlar (kısa profili genişleterek ve aktivistlerin kendilerini adadıkları davayı araştırarak). Örnekler genel kurulda sunulur ve bir dünya haritası üzerinde yerelleştirilebilir.

Doha Tartışmaları 2004 yılında eski BBC muhabiri Tim Sebastian tarafından Katar Vakfı'nın mali desteğiyle kurulmuştur. Katar Vakfı şimdi projeyi devam ettirmektedir. Amaç, küresel sorunlara ortak çözümler bulmak ve gelecek nesiller için daha iyi bir gelecek yaratmak üzere münazaraları (Meclis konseptine dayalı olarak) kullanmaktır. Doha Münazaraları'nda Küresel Güney ve Küresel Kuzey'den seslerin yanı sıra dünyanın dört bir yanından gençler söz sahibi olmaktadır.

<https://2023.dohadebates.com/solvingit26/>

Daha fazla makale, video ve podcast'e buradan ulaşabilirsiniz: <https://dohadebates.com/explore-all-content/>

Mato Grosso du Sul'da Cinayet (İngilizce veya Almanca)

"Murder in Mato Grosso do Sul" simülasyon oyunu Brezilya'daki soya üretimi hakkındadır. Genetiği değiştirilmiş tohumlar, soya ekimi için ormansızlaşma, çevre kirliliği ve yerli halkların yerlerinden edilmesi konularına odaklanmaktadır. Öğrenciler örneğin Brezilya hükümeti, çiftçiler ve yerli halk rollerine girerek konunun karmaşıklığını tecrübe ederler. Rollerinde, ilgili aktörlerin gücünü ve güçsüzlüğünü ya da olanaklarını ve sınırlarını deneyimlerler. Süre: 3 saat

Almanca versiyon: EPIZ e.V. (ed., 2014): Soya - çukur ve tabak için bir fasulye. Brezilya'da genetiği değiştirilmiş soya bitkilerinin yetiştirilmesi üzerine bir simülasyon oyun birimi, Berlin. www.epiz-berlin.de/wp-content/uploads/2014-Soja.pdf

İngilizce versiyonu: EPIZ e.V. (ed., 2023): Mato Grosso du Sul'da Cinayet. Simülasyon oyunu, çeviri ve güncelleme 2023, Berlin. https://www.epiz-berlin.de/wp-content/uploads/EPIZ_Soy-simulation-game_Murder-in-Mato-Grosso-do-Sul_final.pdf

LE 5 - Diğer materyaller:

"Adalar. Geleceğe Açılan Pencere" adalar olgusunu, ekolojik kırılganlığı sürdürülebilir kalkınma soruları için bir tür gelecek laboratuvarı olarak da anlaşılabilir karmaşık bir sistem olarak sunmaktadır. Öğretmenlere yönelik olan bu broşür, çok sayıda bilgi sunmakta ve ayrıca sınıfta kullanılmak üzere karmaşık, iyi tasarlanmış bir gizem içermektedir. Yenilikçi bir didaktik yaklaşımla, gizem yöntemi belirli adalar örneği kullanılarak çözüm odaklı yaklaşımla birleştirilmiştir. <https://www.turquoisechange.org/inseln>

Applis, Stefan & Wobser, Florian (eds., 2022): Etik ve Eğitim - İklim Etiği, Yayın No. 4/2022, Hannover: Friedrich Verlag, <https://www.friedrich-verlag.de/shop/klimaethik-541092>

Winiwarer, Verena & Bork, Hans Rudolf (2014): Çevremizin tarihi. Zaman içinde altmış yolculuk, Darmstadt: Primus Verlag.

Nakate, Vanessa (2021): Evimiz uzun zamandır yanıyor: İklim krizinde Afrika'nın sesi neden duyulmalı, Hamburg: Rowohlt Verlag.

Bread for the World: İklim konusunda eğitim materyalleri koleksiyonu
<https://www.brot-fuer-die-welt.de/bildungsmaterial/klima/>

15 Öğrenme Ünitesi 6: Eşitsiz bir dünyada adalet

LE 6'nın konuları:

Adalet fikri, John Rawls ve cehalet peçesi; sosyal adalet; adaletin çeşitli boyutları (fırsat ve performans eşitliği, dağıtıcı adalet); adil katılım ve tanınma; nesiller arası adalet; küresel adalet, adalet odağında çocuk işçiliği (taahhüt örneği: çocuk sendikaları); ekolojik adalet.

Bu öğrenme ünitesinde, öğrenciler adalet perspektifini ele alır ve adalet bağlamında çeşitli fikir, terim ve kavramları tanıyarak bilgilerini genişletirler.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

Adalet fikri 6. öğrenme ünitesinin merkezinde yer almaktadır. Tüm öğrenme üniteleri adaletle ilgili sorular içerir; 6. ünite de diğer öğrenme ünitelerindeki çeşitli konular hatırlanır ve adalet perspektifinden bir kez daha ele alınır. Adalet fikrinin felsefedeki gelişimine ve farklı adalet anlayışlarına sadece 6. ünite de değinilebilir.

Ünite 6, felsefi yaklaşımları ele almaktadır ve odak noktası itibarıyla özellikle felsefe ve psikoloji, etik ve din konuları veya disiplinler arası öğretim için uygundur.

Derslerin genişletilmesi ve derinleştirilmesi için iki daha karmaşık konu öneriyoruz, ilk olarak "Başkalarının pahasına yaşam?" konusu veya sorusu. Bu soru bir yandan küresel düzeyde eşitsizliğe ve küresel ekonomi, küresel siyaset ve küresel toplumun adaletsiz yapılarına baktığımızda ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, bu soru son yıllarda küresel krizlerin tırmanmasıyla da bağlantılı olarak daha yaygın bir şekilde tartışılmakta; akademik yayınların çıkış noktası olmakta ve elbette tartışmalara neden olmaktadır. Bu konuyu burada ele alıyoruz çünkü bu konu olmadan ekolojik ve küresel adaleti yetkin bir şekilde tartışmak mümkün değil.

İkinci konu birincisiyle yakından bağlantılıdır ve adalet ile sorumluluk arasındaki bağlantıyı ele alır. Toplamların adil bir şekilde örgütlenmesini sağlamaktan kim sorumludur? Daha adil bir toplum söz konusu olduğunda bireyler olarak bizler nelerden sorumluyuz? Peki bireyler olarak sorumluluğumuzun sınırları nerededir?

Sorumluluk konusu birçok açıdan sosyal eşitsizlik ve adalet alanında ortaya çıkmaktadır. Bu her zaman yapısal eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri içerir. Bunlar, sorumluluğun paylaşılması açısından özel bir zorluk teşkil etmektedir. Yapısal adaletsizliğin sorumluluğunu kim taşır? Bu soru, sorumluluğun belirli aktörlere atandığı ve eylem ile sorumluluk arasında doğrudan bir nedensellik

ilişkisi kurulabildiği geleneksel yaklaşımlar kullanılarak cevaplanamaz. Yapısal adaletsizlikler söz konusu olduğunda (örneğin küresel pazardaki adil olmayan çalışma koşulları, küresel tüketime katılmayan insanlar için doğal kaynakların sömürülmesinin sonuçları), bu tür yaklaşımlar anlamlı bir uygulama alanı bulamayacaktır. Bununla birlikte, yapısal adaletsizlik konusunda kimin ne tür bir sorumluluk taşıdığı sorusu hala cevaplanmamıştır.

ABD'li filozof Iris Marion Young (1949-2006), yapısal adaletsizlik durumlarında farklı sorumluluk biçimleri atfetmek için de kullanılabilecek bir sosyal bağlılık modeli geliştirmiştir. Young'ın modeli, adaletsiz küresel yapı ve koşulları içeren durumlarda sorumluluk sorularını tartışmak için de kullanılabilir. Özellikle gençlere yönelik daha adil ve sürdürülebilir bir "dünya", küresel iklim ve çevrenin korunması ya da etik tüketim için sorumluluk alma çağrıları genellikle muğlak kalmaktadır. Çağrılarda ima edilen aktif olma ve "eyleme geçme" çağrıları, somut taahhüt önerileriyle ilişkilendirildikleri takdirde anlaşılabilir. Ancak, bireyin yapısal adaletsizliklere karşı neden ve ne şekilde sorumluluk alması gerektiği ya da aldığı konusunda daha derin bir anlayışa çok az katkıda bulunurlar. Iris M. Young'ın modeliyle öğrenciler "son dönem siyaset felsefesinde etkili ve çok tartışılan bir sorumluluk modeli" hakkında bilgi sahibi olurlar ¹⁸

Didaktik notlar:

Sınıfta bireysel sorumluluk üzerine yapılan tartışmalar, karmaşık küresel sorunların bireysel eylemlerle çözülebileceği izlenimini vermemelidir. Karmaşık küresel zorluklar göz önüne alındığında, bireylerin değişimi başlatma ve gerçekleştirme gücü sınırlıdır. "Sorumluluğun bireyselleştirilmesi", dikkatleri yapısal sorunlardan ve siyasi sorumluluk meselesinden uzaklaştırma riskini de beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda, sosyo-ekolojik dönüşüm, daha adil bir dünya arayışı ve sürdürülebilir kalkınma doğal olarak birçok bireyin değişime bağlılığını ve istekliliğini gerektirmektedir. Tartışmalarda, (sadece) Küresel Kuzey'deki kişi veya kuruluşların sorun çözme becerisine sahip olduğu ve aktif oyuncular olduğu izleniminden kaçınmak önemlidir. Bunun yerine, eğitim çalışmaları Küresel Güney'den gelen bilgi, sorun çözme becerileri, alternatif kalkınma yaklaşımları ve perspektifleri görünür kılmak ve küresel zorlukların ancak küresel ortaklıklarla aşılabileceği konusunda farkındalık yaratmak için kullanılmalıdır.

Öğretme dürtüleri:

---

¹⁸ <https://www.philovernetz.de/strukturelle-ungerechtigkeit/>

Her iki öğretim dürtüsü de metodolojik olarak açık kalmaktadır (felsefi tartışmaya karşı). Ana odak yansıtma, soru sorma, şüpheleri ve direnci isimlendirme, kişinin kendi düşüncelerini formüle etme, öğrenme ünitelerinden bilgi ve içgörülere katkıda bulunma ve "başka bir dünya" için ilk vizyonlara izin verme üzerinedir.

Başkalarının zararına yaşamak

"Başkalarının pahasına yaşıyoruz" - sosyolog Stephan Lessenich'in ifadeleri özetle böyle özetlenebilir. "Neben uns die Sintflut. Dışsallaştırma toplumu ve bedeli"¹⁹ adlı kitabında Lessenich, Batı tarzı zengin kapitalizmin dünyanın diğer bölgelerinde yüksek maliyetlere neden olduğunu açıklıyor. Küresel Kuzey'deki refah ile Küresel Güney'deki sömürü ve çevresel yıkım arasındaki bağlantılar artık yaygın olarak kabul edilmektedir. Ancak Lessenich, bu dışsallaştırmanın (maliyetlerin ve zararın dış kaynak kullanımı) nasıl gerçekleştiğini ve kendimiz karar vermeden buna nasıl dahil olduğumuzu ortaya koymuştur. Olumsuz sonuçlar her zaman kasıtlı değildir; dışsallaştırmalar genellikle normal günlük eylemlerimizin göremediğimiz ya da gözden kaçırdığımız ve bastırdığımız sonuçlarıdır. Lessenich tezleriyle düşünmeyi ve yeniden düşünmeyi teşvik etmek istiyor.

Lessenich'in tezlerini "Başkalarının zararına mı yaşıyoruz?" (kısıktıcı) sorusu üzerine felsefi bir tartışma için kullanmak istiyoruz. "6 terimde dışsallaştırma" diyagramı, dışsallaştırmayı göstermek için oluşturulmuştur²⁰ (bkz. ek: 6 terimde dışsallaştırma).

Başka öneriler:

"Başkalarının pahasına." konulu öğretim dizisi. Zengin insanların tüketici davranışları ahlak dışı mıdır?". İçinde: Müller, Eva & Rösch, Anita (eds., 2023): Ethik & Unterricht - Arm und Reich, Sayı No. 1/2023, Hannover: Friedrich Verlag. SF. 24-29. <https://www.friedrich-verlag.de/shop/arm-und-reich-541093>

¹⁹ Lessenich, Stephan (2016): Yanı başımızda tufan. Dışsallaştırma toplumu ve bedeli, Münih: Hanser Berlin.

²⁰ Bu diyagram Stephan Lessenich'in "Die Externalisierungsgesellschaft oder Wie wir auf Kosten Anderer leben" başlıklı makalesine dayanmaktadır. Federal Yurttaşlık Eğitimi Ajansı (Zeitbilder 2020) tarafından yayınlanan "Resimlerle Küreselleşme" başlıklı broşürden alınmıştır.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/5829_zb_globalisierung_online.pdf

(Ders önerileri zenginlik ve yoksulluğu da ele alır; temel soru tüketime odaklanır; genişletilmiş soru: Yanlış bir yaşamın içinde doğru bir yaşam var mıdır?)

Sosyal dayanışma ve sorumluluk

Iris Marion Young, sosyal bağlılık modeliyle, yapısal adaletsizlikler karşısında sorumluluk meselesini düşünürken ve tartışırken bir yönlendirme sunmaktadır. Young, yapısal adaletsizliklerin ortadan kaldırılması için ilgili herkesin sorumluluk taşıdığını savunmaktadır. Bununla birlikte, ilgili herkes aynı sorumluluğa sahip değildir; Young'a göre sorumluluğun derecesi güç, ayrıcalık, çıkar ve kolektif yetenek kriterlerine bağlıdır. Young, bu kriterler temelinde sorumluluğun nasıl belirlenebileceğine dair bir örnek olarak giyim endüstrisindeki adaletsiz çalışma koşullarından açıkça bahsetmektedir.

"Philovernetz" projesi, felsefe ve etik dersleri için çevrimiçi modüller sunmaktadır. Bu modüllerden biri yapısal adaletsizlikte sorumluluk konusunu ele almaktadır. Öğrenciler, ayrıntılı çalışma ödevleri ve Iris M. Young'ın çalışmalarından alıntılar temelinde sorumluluğun biçimlerini ve boyutlarını tartışabilirler. Öğrencilerin akıllarında tekstil endüstrisi veya küresel değer zincirleri gibi somut bir örnek varsa tartışmaya katılmaları daha kolay olabilir.

Philovernetz: Yapısal adaletsizlik için sorumluluk. İndirmek için yapı taşları,
<https://www.philovernetz.de/strukturelle-ungerechtigkeit/>

Hamburg İş Etiği Vakfı, "VIEW! - İş Dünyasında Sorumluluk" eğitim konseptinin bir parçası olarak sosyo-ekonomik eğitim için çevrimiçi öğretim materyalleri sunmaktadır. Temel Modül A'da katılımcılar belirli kararların ardındaki kendi değerlerini tanımayı öğrenirler. Aynı zamanda, hem ahlaki (değer yargısı) hem de olgusal (olgusal yargı) düzeylerde tutarlı argümanlar oluşturma pratiği yaparlar. Modül B'de, küresel değer zincirleri (tekstil, kakao, cep telefonları, vb.) örneği kullanılarak sorumluluk soruları tartışılmaktadır.

<https://www.stiftung-wirtschaftsethik.de/projekte/bildung-forschung/view/modul-b.html>

16 Öğrenme Ünitesi 7: Eşitsizliklerin azaltılması

LE 7'nin konuları:

Çoklu krizle başa çıkmak için siyasi sorumluluk; Küresel Gündem 2030 ve 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi; Hedef 10 - Eşitsizliklere odaklanma; Hedef 10 - Göçe odaklanma; Hedef 17 - Küresel ortaklıklar (taahhüt örneği: İklim İttifakı).

Öğrenme ünitesinin amacı, genel olarak SKH'ler ve özel olarak SKH 10 örneğini kullanarak küresel zorluklara yönelik siyasi sorumlulukla ilgili analiz ve muhakeme becerilerini güçlendirmektir.

Öğretmenler için arka plan bilgileri:

"Ülke içinde ve ülkeler arasında eşitsizliğin azaltılması" Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SKH) 10. Hedefinin hedef formülasyonudur. Eşitsizliği azaltmaya yönelik bağımsız bir hedefin formüle edilmesi, küresel eşitsizliklerin küresel toplum için ciddi bir sorun olarak kategorize edildiğini göstermektedir. Hem Hedef 10'da hem de diğer Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde, Küresel Gündem 2030 ekonomik, sosyal ve siyasi eşitsizliğin çeşitli biçimlerini ele almaktadır. SKH'lerin, adı konmamış temel hedef çatışmaları ve çelişkiler içerdiği, istenmeyen küresel gelişmelerin ve krizlerin nedenlerinin belirtilmediği eleştirel bir şekilde not edilmelidir.

Ülkeler arasındaki eşitsizliği azaltmak amacıyla 2030 Gündemi, Küresel Güney ülkelerini güçlendirmeye odaklanmaktadır. Bu, daha fazla küresel ortaklık için çaba gösteren Hedef 17 ile yakından bağlantılıdır. Küresel ortaklıklara bir örnek, öğrenme ünitesinde sunduğumuz Avrupa ve Amazonya İklim İttifakı'dır.

Hedef 10 aynı zamanda öğrenme ünitesi 7'de de ele alınan sorumlu göç politikasına odaklanmaktadır. Göç, son yıllarda son derece tartışmalı bir konu haline gelmiştir. Mülteci ve göç hareketleri dünya çapında gerçekleşmekte ve hem göç hem de göçmenlik açısından birçok ülkeyi etkilemektedir. Göç, hem tarihsel boyutuyla hem de küreselleşme süreçlerinin önemli bir yönü ve bugün ve gelecek için sosyal bir meydan okuma olarak müfredat ve ders kitaplarında önemli bir konudur. Bir yandan hararetli siyasi ve medya tartışmaları, diğer yandan birçok sınıfta göç (ve bazen de kaçış) deneyimi olan öğrencilerin bulunması nedeniyle, bu ders konusu öğretmenler için özellikle zorlayıcıdır. Sınıfta konunun karmaşıklığına uygun gerçeklere dayalı bir yaklaşım için aşağıdaki noktaların önemli olduğunu düşünüyoruz:

- Göç ve mülteci hareketlerinin kapsamı ile menşe ve varış bölgelerinin daha gerçekçi bir resminin çizilebilmesi için göç, sınıflarda küresel bir olgu olarak ele alınmalıdır (örneğin Güney-Kuzey ve Güney-Güney göçü gibi). Müfredat ve ders kitabı analizleri, göçün öncelikli olarak "olağanüstü hal veya istisna" ya da "sorun" olarak sunulduğunu göstermektedir. Oysa tarihsel ve küresel bir perspektiften bakıldığında göç süreçleri doğal bir sosyal olgu ve küresel tarihin bir parçasıdır. Sosyal eşitsizlik çoğu zaman göçün ve kaçış ve yerinden edilmeye yol açan çatışmaların nedenidir. Sosyal eşitsizlik aynı zamanda göç ve kaçışın bir sonucudur ve mülteci ve göçmenleri çeşitli boyutlarda etkiler.
- Bir öğrenme alanı olarak göç, çeşitli konuları kapsamakla birlikte, her şeyden önce "ayrılma"dan (gönüllü bir karar olarak, yaşam fırsatlarının ve gelecek beklentilerinin olmaması nedeniyle veya zorlama, sınır dışı edilme veya diğer yaşamı tehdit eden koşullar nedeniyle), "arada kalma"ya (göç ve kaçış yolları; "arada kalma" deneyimleri) ve engellenen veya başarılı entegrasyon sorularıyla "varma"ya kadar uzanan bir yay çizmektedir.
- Göçün nedenleri, okul kitaplarında hala yaygın olarak kullanılan itme-çekme faktörleri listesinden daha karmaşıktır. Göç kararları, gerçek yaşam koşullarının, kişisel gelecek vizyonlarının ve gelecekteki fırsatların (kendisi, ailesi ve çocukları için) değerlendirilmesinin karmaşık bir bileşimine dayanmaktadır.
- Genel, ortak bir kaçış veya göç deneyimine rağmen, mültecilerin ve göçmenlerin kaçış veya göç süreçlerinde çok farklı nedenleri, karar alma gereksinimleri ve koşulları vardır. Göç ve kaçışa daha farklı bir bakış için fırsatlar derslere entegre edilebilir (örneğin, toplumsal cinsiyet perspektifinden göç, göç eden kadınların oranı yaklaşık %50'dir).
- Son yıllarda Avrupa'ya yönelik artan mülteci hareketleri, mültecilerin menşe bölgelerindeki yaşam koşullarını daha fazla ön plana çıkarmıştır. Ancak zorunlu göçün neden ve niçinlerine ilişkin kapsamlı bir analiz mevcut savaşlar, çatışmalar ve diğer kriz olgularıyla sınırlı kalmamalı, aynı zamanda çoğu zaman sömürge koşullarının veya eşitsiz siyasi ve küresel ekonomik dinamik ve süreçlerin sonucu olan yapısal küresel eşitsizlikleri de analiz etmelidir.
- Göç ve entegrasyonla ilgili eğitimin görevlerinden biri, nesnel bir tartışmayı teşvik ederken aynı zamanda göç ve kaçışın yarattığı sosyal zorluklarla ilgili olarak öğrencileri ve öğretmenleri harekete geçiren belirsizlikleri ve duyguları anlamaktır. Konunun sınıfta ele alınması aynı zamanda göçün siyasi kontrolü hakkında bir fikir vermeli ve ilgili uluslararası düzenlemeler (örneğin BM göç anlaşması) hakkında bilgi sağlamalıdır. Lise düzeyinde, temel etik sorulara da odaklanılmalı ve göç ve entegrasyon bağlamındaki ikilemler ele alınmalıdır.

Öğretme dürtüleri:

Fotoğraf sergisi: Göçün izleri

Öğrenciler sınıfta bir fotoğraf sergisi oluşturmak için birlikte çalışırlar (bkz. yöntem: müze turu). Serginin teması göçün farklı biçimleridir; amaç göçü toplumun geçmişinin ve bugününün bir parçası olarak tanımadır. Öğrenciler 2-3 kişilik gruplar halinde çalışırlar. Fotoğraflar kendi mahallelerini (belediye, ilçe, şehir, bölge...) keşfederken çekilir. Kamera, çeşitli göç biçimlerini (iç göç, dış göç dahil) anlatan yerlere ve nesnelere odaklanır, örn.

- Sanayileşme ve sözde "misafir işçilerin" göçü bağlamında olan veya olmuş yerler;
- Göçü veya iç göçü anlatan yerler;
- Kültürel çeşitlilik sunan yerler (marketler, restoranlar, çeşitli sporlar...);
- Toplantı yerleri (kiliseler, camiler, kültür merkezleri, gençlik merkezleri...)
- Tarihsel göçü anlatan nesnelere (anıtlar, sokak isimleri, ...)

Fotoğraf çekerken ya sadece mekanları (insanlar olmadan) fotoğrafladığınızdan ya da fotoğraf çekmeden önce açıkça izin istediğinizden emin olmanız önemlidir.

Her grup kendi fotoğraf istasyonunu kurar: Öğrenciler fotoğraf serileri için bir başlık bulur, etiketledikleri/tanımladıkları ve nerede çekildiklerini belirttikleri (tıpkı bir müzede olduğu gibi) 3-6 fotoğraf seçer ve bir flipchart üzerinde fotoğrafların düzenini belirler. Sonuçlar (flipchartlar) sınıfta sergilenir. Öğrenciler ilk turda sergilenen fotoğraflara sessizce bakar ve yorum, soru ve geri bildirim içeren notlar alabilirler. İkinci turda, sonuçlar her bir fotoğraf istasyonunda grup üyeleri tarafından sunulur ve diğer öğrenciler soru sormaya ve geri bildirimde bulunmaya davet edilir.

Dilin gücü - bir medya analizi

Öğrenciler, mülteciler ve göç konulu 3 medya haberini analiz etmek için bir medya analizi yapar ve anahtar soruları kullanır. Raporlar günlük veya haftalık gazetelerden (dijital veya basılı) veya haber programlarından (televizyon veya radyo) olabilir.

Yönlendirici sorular "Dil araştırması - Diğer AB ülkeleri uçuş ve göçü nasıl tartışıyor" makalesine dayanmaktadır. Olası sorular:

- Ağırlıklı olarak hangi terimler kullanılıyor - mülteciler mi göçmenler mi?
- Bu gruba atfedilen özellikler nelerdir?
- Dilsel imgeler kullanılıyor mu? (örneğin mülteci dalgası, ...)
- Raporlama hangi duyguları tetikliyor?

Sonuçlar genel kurulda birlikte tartışılır: Öğrenciler medya analizi hakkında ne hissettiler? En önemli bulgular nelerdir? Aşağıdaki alıntı hakkında ne düşünüyorlar?

"Mevcut tartışmada ne görmek istersiniz?"

Burada yaşıyor olmamızın bize bunu diğer insanlardan esirgeme hakkı vermediği gerçeği üzerine bir düşünme görmek istiyorum. Ve umanım mültecilerden bahsederken Anayasamızın ilk cümlesine sadık kalınır: İnsan onuru dokunulmazdır. Çünkü burada insanlardan bahsediyoruz ve her ayrıma ifade insan onurunun ihlalidir. Bu nedenle dilin tüm bağlamlarda ne kadar önemli olduğuna daha fazla vurgu yapılmalı ve dilbilimcileri mültecilerle ilgili tüm söylemlere daha fazla dahil etmeliyiz." (Prof. Dr. Heidrun Kämpfer ile yapılan röportajdan alıntı, Wissenschaft im Dialog (2016): Mülteci tartışmalarında dilin önemi, <https://www.wissenschaft-im-dialog.de/projekte/abgeschlossene-projekte/debattencheck/unsere-expertinnen/kaemper/>)

Deutschlandfunk (2023): Dil araştırması - Diğer AB ülkeleri uçuş ve göçü nasıl tartışıyor?

Dilbilimciler, çeşitli Avrupa ülkelerindeki uçuş ve göç tartışmalarını karşılaştırıyor ve kelimelerin araçsallaştırılmasını ve etkisini gözlemliyor. <https://www.deutschlandfunk.de/sprache-wortwahl-flucht-migration-europa-100.html>

Bu makale, "Dilin gücü - Diğer AB ülkeleri göçü nasıl tartışıyor" başlıklı podcast bölümünün en önemli bulgularını özetlemektedir. Podcast bölümünü, 7-8. sınıflarda medya analizleri ve anahtar sorular için bir temel olarak öneriyoruz.

Podcast Systemfragen & Kühn, Katrin (2023): Dilin gücü - Diğer AB ülkeleri göçü nasıl tartışıyor?

(Deutschlandfunk'un Systemfragen programı güncel toplumsal tartışmalar hakkında bilgi veriyor) <https://www.deutschlandfunk.de/sprachforschung-wie-andere-eu-laender-ueber-flucht-und-migration-diskutieren-dlf-f49ad352-100.html>

Dünya oyunu: Mülteci Koltuğu

Dünya oyununun bu genişlemesi kaçış ve göçle ilgili. Oyun sırasında, her kıtada mülteci hareketleri olduğu bir kez daha ortaya çıkıyor. Ancak, Avrupa'daki algıların aksine, özellikle Asya ve Afrika'daki ülkeler çok sayıda mülteci kabul etmektedir. Ülke içinde yerinden edilmiş insanların sayısı da en fazla Asya ve Afrika'da. Dünya oyununun amacı, öğrencilerin birlikte çalışarak mültecilerin kıtalar arasındaki dağılımını yeniden yaratmalarıdır.

<https://www.das-weltspiel.com/refugee-chair/>

TED-Ed tarafından hazırlanan "Eşitsizlik kaçınılmaz mı?" başlıklı video

Bu video (uzunluk: 7 dakika) eşitsizliğin kaçınılmaz olup olmadığı sorusuna bir cevap bulmaya çalışmaktadır. Videoda özellikle ekonomik eşitsizlik ve toplumlardaki gelir ve servetin eşitsiz dağılımı ele alınmaktadır. Bir toplumdaki (ekonomik) eşitsizliği değerlendirmek için anahtar bir rakam olan Gini Endeksi tanıtılmaktadır. Ancak ekonomik eşitsizlik, Gini Endeksi ve karşılaştırılabilir göstergeler tarafından yakalanamayan çeşitli diğer eşitsizliklerle bağlantılıdır. Hükümet kararları (ekonomik) eşitsizliğin yaratılması ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Hükümetler eşitsizlikleri azaltmak için ne gibi seçeneklere sahiptir? Bazı araçlardan bahsedilmektedir: Vergiler (artan oranlı vergiler, servet/miras vergileri), sosyal güvenlik ve sübvansiyonlar yoluyla yeniden dağıtım; herkes için sağlık ve eğitim hizmetlerine erişim; herkes için internet; aşırı zenginlikle mücadele (yolsuzluk anahtar kelimesi).

Olası görev: Videoda hükümetlerin (ekonomik) eşitsizlikle mücadele etmek için kullanabileceği bir dizi önlem ve araçtan bahsedilmektedir. Bir araca daha yakından bakın ve (araştırmanıza dayanarak) bu aracın kullanılmasının lehinde veya aleyhinde iki argüman formüle edin.

TED-Ed tarafından hazırlanan "Eşitsizlik kaçınılmaz mı?" başlıklı video,

https://youtu.be/rEnf_CFoyv0 (bu video için bilgi kutusunda bulabileceğiniz bir transkript ve Almanca/İngilizce altyazılar mevcuttur)

ÖÇ 7 - Diğer tavsiyeler:

Ayrılmak, varmak, kalmak. Uçuş ve iltica hakkında eğitici materyal. 12 yaş ve üzeri. Yayınlayan: UNHCR
<https://bildung2030.at/download/aufbrechen-ankommen-bleiben-2/> (2020, 5. güncellenmiş baskı)

Hareket halindeki insanlar (ikincil 1 ve ikincil 2 için Südwind'den materyal/yöntem toplama)
<https://bildung2030.at/download/menschen-unterwegs/>

Lingo Global sayı 3/2021. Ortaklıklar - Hedeflere birlikte ulaşmak (15-17 yaş arası gençlere yönelik, aynı zamanda Almanca öğrenmelerine yardımcı olacak dergi, Eduversum) <https://www.lingonetz.de/magazin-lingo-global/> https://www.lingonetz.de/sites/default/files/ebooks/archiv/ebook3_2021/#1

17 Müfredatlar arası öğretim dürtüleri için yapı taşları

Modül: Sınıf çalma listesi "Sosyal Adalet"

LE 3, LE 6 için uygun modül

Müzisyenler ve şarkı sözü yazarları gibi, çalışmalarında eşitsizlik konularını ele alan pek çok sanatçı var. Birlikte "Sosyal Adalet" adlı bir sınıf çalma listesi oluşturacağız ve sosyal eşitsizlik, ırkçılık, ayrımcılık, cinsiyetçilik, ... hakkında şarkılar toplayacağız.

Playlist'e Samy Deluxe ve şarkısı MIMIMI ile başlıyoruz. Samy Deluxe 1977 yılında Samy Sorge olarak doğdu, annesi Alman ve babası Sudanlı. Kendisi en başarılı Alman rapçilerden biri. Samy Deluxe, MIMIMI'de her gün karşılaştığı ırkçılık, ayrımcılık ve önyargı ile ilgili deneyimlerinden bahsediyor.

Müzik videosu için buraya tıklayın: <https://www.youtube.com/watch?v=kTGL5ebcHw4> ve şarkı sözleri için buraya tıklayın: <https://genius.com/Samy-deluxe-mimimi-remix-lyrics>

Şarkıları seçerken aşağıdaki kriterlere dikkat ediyoruz:

- Şarkı sosyal eşitsizliği, ırkçılığı, ayrımcılığı, cinsiyetçiliği vurgulamaktadır. .... Bu daha genel veya kişisel deneyimlere dayalı olabilir.
- Şarkı sözlerinin sadece şiddet içeren bir dilden ve küfürlerden oluşmaması önemlidir.
- Mesajın ırkçılık, cinsiyetçilik ve her türlü ayrımcılık ve şiddetten arınmış olması da önemlidir. Bir dizesinde ırkçılığı kınayan ve bir sonraki dizesinde kadınları aşağılayan bir şarkının bu çalma listesinde yeri yoktur.

Şarkı, örneğin YouTube'da ücretsiz olarak bulunmalı ve şarkının sözleri mevcut olmalıdır. Örneğin şarkı sözü videosuna bir bağlantı da olabilir.

(Kaynak: <https://taz.de/Samy-Deluxe-im-Interview/!5161825/>)

Modül: Zengin ... Dünya Mirası - Kültürel ve doğal miras alanları

SKA 2 ve SKA 7 için uygun modül (SKA 11 Dünya Miras Alanlarının Korunması)

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) kendini insanlığın kültürel ve doğal mirasının korunmasına adanmıştır. Bu amaçla UNESCO, Dünya Mirası Sözleşmesi, Sualtı Kültür Mirasının Korunması Sözleşmesi ve Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi gibi çeşitli sözleşmeleri kabul etmiştir.

UNESCO, Dünya Mirası Alanlarını insanlık için özel öneme sahip kültürel ve doğal anıtlar olarak tanımlamaktadır. Avusturya UNESCO Komisyonu tarafından hazırlanan bu videoda UNESCO Dünya Mirası hakkında daha fazla bilgi edinebilirsiniz:

Almanca <https://www.youtube.com/watch?v=eUFESc9-uyE>

İngilizce <https://www.youtube.com/watch?v=IOzxUVCCSug>

Dünya Mirası Listesi şu anda 167 ülkeden 1.157 alanı içermektedir: 900 kültürel alan, 218 doğal alan ve 39 kültürel ve doğal miras alanı.

900 Dünya Mirası Alanı, insanlığın kültürel tarihini yansıtmayı amaçlar ve tek tek binalar veya anıtların yanı sıra tüm şehir merkezlerini veya bölgeleri içerir. **Dünya Mirası Alanları arasında** olağanüstü sanatsal, teknik veya mimari başarılar, geçmiş uygarlıkların anıtları (Maya, Aztek ve İnka siteleri gibi) ve acı dolu tarihin anıtları yer almaktadır.

218 doğal fenomen, yer ve alan **Dünya Miras Alanıdır**. Bunlar yeryüzünün doğal zenginliğini ve olağanüstü güzelliğini göstermekte, jeolojik geçmişini yansıtmakta veya bilimsel önemleri nedeniyle özel bir değer taşımaktadır. Doğal Dünya Mirası Alanları arasında Virunga Ulusal Parkı (Kongo Demokratik Cumhuriyeti) gibi nesli tükenmekte olan hayvan ve bitki türleri için koruma altına alınmış rezervler, Büyük Set Resifi gibi karmaşık ekosistemler, muhteşem doğa olayları veya önemli fosil alanları bulunmaktadır.

Hem kültürel hem de doğal miras kriterlerini karşılayan alanlar da vardır. Bunlar kültürel ve doğal miras alanları olarak bilinir ve şu anda Dünya Mirası Listesi'nde bu "karma mülklerden" 39 tane bulunmaktadır.

"Dünya Mirası Listesine dahil olmak hem bir onur hem de bir yükümlülüktür: alanlar, uygun yönetim ve ulusal koruma tedbirleri yoluyla gelecek nesiller için korunmalıdır."(Avusturya UNESCO Komisyonu, kaynak: <https://www.unesco.at/kultur/welterbe/unesco-welterbe-in-oesterreich>)

Öğretme dürtüsü:

Grup çalışması: 5 grup

3 grup (her Dünya Mirası alanı türü için bir grup) 2 Dünya Mirası alanını (Avusturya'da olmayan) araştırır: Gruplar, Dünya Mirası Listesinde özellikle şaşırtıcı buldukları bir Dünya Mirası alanını ve özellikle tehlike altında olan bir Dünya Mirası alanını seçerler. Dünya Mirası Listesi bağlantısı:

<https://whc.unesco.org/en/list/>

Dördüncü grup, genel olarak somut olmayan kültürel miras kavramını ve 2 somut olmayan kültürel mirası araştırır ve ayrıca listede özellikle şaşırtıcı buldukları bir somut olmayan kültürel mirası ve özellikle tehlike altında olan bir somut olmayan kültürel mirası seçer.

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesine bağlantı:

https://de.wikipedia.org/wiki/Repr%C3%A4sentative_Liste_des_immateriellen_Kulturerbes_der_Menschheit

Acil korunması gereken somut olmayan kültürel miras listesine bağlantı:

https://de.wikipedia.org/wiki/Liste_des_dringend_erhaltungsbed%C3%BCrftigen_immateriellen_Kulturerbes

5. grup Avusturya'daki dünya mirası alanlarını ve somut olmayan kültürel mirası araştırmaktadır.

4 grup: 1. doğal dünya mirası, 2. dünya kültür mirası, 3. kültürel ve doğal miras (karma mülkiyet), 4. somut olmayan kültürel miras, 5. Avusturya'daki dünya mirası

Kaynaklar: <https://www.unesco.at/kultur/welterbe/die-welterbe-liste>;

<https://www.unesco.at/kultur/welterbe/unesco-welterbe-in-oesterreich>

Modül: Sağlık sektöründe küresel bakım zinciri ve işgücü göçü

Ünite 3 (toplumsal cinsiyete odaklanma), ünite 4 (konu dahil) ve ünite 7 (göç) için uygun modül

"Sağlık Sektöründe Küresel Bakım Zinciri ve İşgücü Göçü" konulu bir panel tartışmasını birlikte planlıyor ve hazırlıyoruz. Hazırlık, her biri farklı görevlere sahip 8 grup halinde gerçekleştiriliyor. Bir grup (2-3 kişi) tartışmayı organize etmekten ve yönetmekten sorumludur. Diğer gruplar farklı konulara odaklanır.

Her grup bir sözcü seçer; diğer grup üyeleri destek sağlayabilir. Her grup tartışmada kimi temsil edeceğini düşünmelidir.

Gruplardaki araştırma ve hazırlık biraz zaman alır (2 ünite) ve ders zamanı dışında bir görev olabilir. Panel tartışması (en az 40 dakika) takip çalışması gerektirir.

Panel tartışmasında aşağıdaki konular ele alınmalıdır:

- Hemşirelik ve sağlık hizmetlerinde işgücü açığı ve sonuçları
- Yurt dışından işgücü alımı: menşe ülkelerde ne gibi zorluklar ve sorunlar ortaya çıkıyor
- Yurtdışından gelen işgücü: Hedef ülkelerde ne gibi zorluklar ve sorunlar ortaya çıkıyor, örneğin Avusturya, Almanya
- Göçmen işçiler kendi ülkelerinde ve gittikleri ülkede ne gibi zorluklarla karşılaşılıyor?
- Küresel bakım zinciri: kadınların rolü ve bunun toplumsal cinsiyet ilişkileri için anlamı

Aşağıda, her grup araştırma için temel oluşturacak birkaç bağlantı bulacaktır.

Tüm öğrenciler için:

(küresel olarak ve Avrupa'da bakım sektöründe işgücü göçüne ilişkin bir grafik de dahil olmak üzere, bir araştırma bursunun parçası olarak hazırlanan makale)

<https://www.derstandard.at/story/2000144253232/die-pflegekrise-stempelt-frauen-zu-ewigen-haushalterinnen-ab>

Moderasyon ekibi: 2-3 kişi

<https://karriere.charite.de/karrieremagazin/krankenschwester-sagt-man-das-ueberhaupt-noch>

KAUZ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Hf6lppvtpCw>

<https://www.blick.ch/politik/wettbewerb-um-klinik-fachkraefte-rekrutierung-im-ausland-stoesst-auf-kritik-id18533715.html>

<https://www.deutschlandfunk.de/auslaendische-pflegefachkraefte-pflegenotstand-100.html>

Hemşirelik personelinin (hastane) işe alımı ve kelle avcılığı: Hedef ülkedeki çalışma koşulları/durumu, hedef ülke için önemi

<https://www.blick.ch/politik/wettbewerb-um-klinik-fachkraefte-rekrutierung-im-ausland-stoesst-auf-kritik-id18533715.html>

<https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/pflegekraefte-ausland-brasilien-100.html>

<https://www.deutschlandfunk.de/auslaendische-pflegefachkraefte-pflegenotstand-100.html>

<https://www.itv.com/news/2024-03-08/come-on-nhsyou-can-pay-more-say-nurses-as-thousands-ditch-uk-for-abroad>

<https://www.deutschlandfunk.de/philippinische-pflegekraefte-fuehlen-sich-hier-offt-nicht-wohl-dlf-90d5e6b2-100.html>

<https://www.deutschlandfunk.de/indische-pflegekraefte-in-muensteraner-altenheimen-dlf-9e113e4c-100.html>

Hemşirelik personelinin işe alımı ve kelle avcılığı (hastane): Menşe ülkedeki çalışma koşulları/durumu, menşe ülke için önemi

<https://www.derstandard.at/story/3000000177991/stadt-wien-will-philippinische-pflegekr228fte-anwerben>

https://de.wikipedia.org/wiki/Care_Drain

<https://www.aljazeera.com/economy/2023/7/25/philippines-mulls-unlicensed-nurses-as-low-pay-fuels-brain-drain>

<https://www.itv.com/news/2023-04-13/the-philippines-brain-drain-as-nurses-flock-to-the-nhs>

<https://www.aljazeera.com/features/2024/2/9/zimbabwe-nurses-seek-better-conditions-abroad-but-fear-for-patients-at-home>

Sağlık personelinin işe alımı ve kelle avcılığı: ajanslara ve işe alım sürecine eleştirel bir bakış

<https://www.zdf.de/nachrichten/panorama/pflege-notstand-fachkraefte-ausland-guetesiegel-100.html>

Almanya'da İstihdam Yönetmeliği, özel şirketlerin DSÖ listesinde yer alan ülkelerde bakıcı istihdam edemeyeceğini öngörmektedir: <https://www.bmas.de/DE/Service/Gesetze-und-Gesetzesvorhaben/achte-verordnung-zur-aenderung-der-beschaeffigungsverordnung.html>

DSÖ sağlık işgücü destek ve koruma önlemleri listesi 2023

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240069787>

<https://www.deutschlandfunk.de/indische-pflegekraefte-bereiten-sich-auf-job-in-deutschland-vor-dlf-154d3cc0-100.html>

İşe alım ve 24 saat hemşirelik personeli bulma:

KAUZ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Hf6lppvtpCw>

<https://www.derstandard.at/story/2000145386517/das-loechrige-system-der-altenpflege>

<https://www.srf.ch/audio/kontext/darf-care-migration-24-stunden-betreuung-sein?partId=11983211>

<https://www.srf.ch/audio/kontext/ist-care-migration-ein-modell-fuer-die-zukunft?partId=11983214>

Doktorların işe alımı ve kelle avcılığı: Menşе ülke ve hedef ülke için önem, hedef ülkedeki çalışma koşulları

<https://www.arte.tv/de/videos/107608-006-A/re-aerzemangel-in-frankreich/>

<https://www.blick.ch/politik/wettbewerb-um-klinik-fachkraefte-rekrutierung-im-ausland-stoesst-auf-kritik-id18533715.html>

<https://www.deutschlandfunk.de/auslaendische-pflegefachkraefte-pflegenotstand-100.html>

<https://www.aljazeera.com/opinions/2023/2/8/zimbabwe-is-bleeding-doctors-teachers-to-the-uk-whos-to-blame>

<https://www.infomigrants.net/en/post/43467/stuck-in-a-neocolonialist-past-is-the-migration-brain-drain-an-outdated-concept>

Almanya'da İstihdam Yönetmeliği, özel şirketlerin DSÖ listesinde yer alan ülkelerde bakıcı istihdam edemeyeceğini öngörmektedir: <https://www.bmas.de/DE/Service/Gesetze-und-Gesetzesvorhaben/achte-verordnung-zur-aenderung-der-beschaefigungsverordnung.html>

DSÖ sağlık işgücü destek ve koruma önlemleri listesi 2023

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240069787>

<https://www.who.int/europe/de/news/item/14-09-2022-ticking-timebomb--without-immediate-action--health-and-care-workforce-gaps-in-the-european-region-could-spell-disaster>

Ana ülkedeki bakım yükümlülükleri (örneğin genç ve yaşlı aile üyelerinin bakımı):

KAUZ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Hf6lppvtpCw>

<https://www.infomigrants.net/en/post/55380/uk-bans-migrant-care-workers-from-bringing-family-members>

https://de.wikipedia.org/wiki/Care_Drain

<https://www.srf.ch/audio/kontext/das-leben-einer-care-migrantin?partId=11983208>

Yapı taşı: Kültür, ...

LE 1, LE 3 için uygun modül

"Kültür" terimi genellikle metaforlarla tanımlanır, hatta bazen metaforlarla tanımlanır. Bu dilsel imgeler, terimin eleştirel bir şekilde tartışılması için iyi bir temel oluşturabilir. "Kültür" hakkındaki fikirlerimiz ve imgelerimiz genellikle bilinçsizce ve üzerinde düşünmeden ortaya çıkar, ancak kültürlerarası karşılaşmalara ve çok kültürlü toplumlarda birlikte yaşamamanın olanaklarına ve sınırlarına bakışımızı şekillendirirler. Bu öğretim ünitesinde, kültür anlayışımız üzerinde birlikte düşünecek ve belirli kültür fikirlerinin toplumu nasıl etkilediğini (görüşler, davranışlar, eylemler, ...) tartışacağız.

Adım 1:

2-3 kişilik gruplara ayırıyoruz. Her çalışma grubuna kültürel bir metafor içeren bir kart verilir. Çalışma gruplarında, metaforun hangi kültür anlayışına dayandığını tartışıyorsunuz ve tartışmanızın sonuçlarını bir flipcharta kaydediyorsunuz.

Anahtar sorular:

- Metaforda hangi özellikler vurgulanmaktadır?
- Metafor daha ziyade kapalı bir sistem imajını mı yoksa değişebilen ve gelişebilen bir sistem imajını mı aktarıyor?
- Metafor birlik ve büyük ortaklıklar imgeleri yaratıyor mu? Bunlar kültürlerle ilişkili olarak ne gibi benzerlikler olabilir?
- Metafor çeşitlilik imgeleri taşıyor mu? Bu metafor hangi toplumsal bir arada yaşama imgelerine karşılık gelir?
- Metafor sınırlamalar içeriyor mu? Ne mümkün değil (örneğin büyüme, değişim, daha fazla gelişme)?
- Metaforda anlatılan kültür fikri tutumları, davranışları ve eylemleri nasıl etkiliyor?

Daha sonra çalışma grubunda kültür için kendi metaforunuzu geliştireceksiniz.

Adım 2:

Sonuçların ve kendi metaforlarınızın sunumu, ardından genel kurulda tartışma.

(Kaynak: BMUKK & Baobab (ed., 2011): Küreselleşmeyi Anlamak. İnsanlar - Piyasalar - Siyaset. Methoden für den Unterricht (SEK II), 2. baskı, Viyana. S.144-147)

Ek: Kültürel metaforlar

<p>Kültür bir küre gibidir. Bu kürenin içinde her şey orada yaşayan insanların doğasına benzer. Diğer kültürler ise ancak küreler çarpıştığıında dokunulabilen kürelerdir.</p>	<p>Kültürler mozaik gibidir, Her kültür küçük bir taşı andırır. Birlikte, her kültürün kendine özgü şeklini ve rengini koruduğu renkli bir resim oluştururlar.</p>
<p>Kültür bir orman gibidir, bireyler ağaçlardır. Orman sadece bir ağaç topluluğu değildir: farklı ağaç türlerinin, çalılarının, bitkilerin, böceklerin, hayvanların ve mikro-organizmaların ortak yaşamıdır. En tipik ağaçlarını tanımlarsak ormanın hakkını vermiş olmayız. Aynı şey bir kültür için de geçerlidir: tipik bir bireyin karakteristik özellikleriyle tatmin edici bir şekilde tanımlanamaz.</p>	<p>Kültürler "eritme potaları" ya da "salata kaseleri" gibidir. Eritme kaplarında farklı kültürler bir arada erir ve yerli halk ile göçmenler birlikte yeni bir kültürel kimlik geliştirir. Salata kaselerinde ise malzemeler (kültürler) bir kasede birbirine karışır, ancak kendi lezzetlerini korurlar.</p>
<p>Kültür büyük bir orkestra gibidir, Tüm müzisyenlerin tek bir partiyonu takip ettiği. Sadece koordineli ve ortak bir çaba, enstrüman çeşitliliğini uyumlu bir bütün haline getirir. Tek bir enstrüman bir senfoniye çalamaz. Yabancı bir kültürün üyeleri farklı bir notaya göre çalar.</p>	<p>Kültürler daireler gibidir, Çevreler içinde ortak bir kimlik vardır. Eğer iki ya da daha fazla kültürel grubun kimlikleri çok gelişkiyse ve temelde farklı hedef ve çıkarlar gözetiliyorsa, medeniyetler çatışması kaçınılmazdır.</p>
<p>Kültürler kumaşlar gibidir. Farklı renkteki ipliklerden ve farklı şekillerde dokunmuşlardır. Desenler (kültürler) farklıdır, ancak ortak bileşenler (bazı iplikler) vardır.</p>	<p>Kültür bir soğan gibidir. İçeride, insanların nasıl hissettiğini ve düşündüğünü belirleyen bilinçdışı temel varsayımlar vardır. Bu iç dünya, bir toplumda neyin iyi kabul edildiğini ve hangi davranışın arzu edilir/istenmez olduğunu tanımlayan normlar ve değerler katmanıyla sarılmıştır. Bir sonraki katman semboller, ritüeller ve mitleri içerir. En dış katman ise görünür kültürel ürünlerden oluşur.</p>

Ek: Kültürel metaforlar (öğretmen için ek)

Sağ sütun: Metaforlar kime atfedilebilir, hangi bağlamda yaratılmışlardır ve hangi yönleri dikkate alınmalıdır. Metaforlar birebir alıntılar olmayıp, dilsel imgeleri yazarların diğer tezleriyle ilişkilendirmektedir.

<p>Kültür bir küre gibidir. Bu kürenin içinde her şey orada yaşayan insanların doğasına benzer. Diğer kültürler ise ancak küreler çarpıştığında dokunulabilen kürelerdir.</p>	<p>Kültür filozofu Johann Gottfried Herder (18. yüzyılın sonu), kültürün etnik temel, sosyal homojenleşme ve dış sınırlarla karakterize edildiği tanımıyla kültür teorisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu terimi halkların yaşam tarzıyla ilişkilendiren ilk kişi olmuştur. Leo Frobenius, 20. yüzyılın başında, öncelikle gündelik yaşam teorilerinde kullanılmaya devam eden "kültürel çember" kavramını ortaya atmıştır.</p>
<p>Kültür bir orman gibidir, bireyler ağaçlardır. Orman sadece bir ağaç topluluğu değildir: farklı ağaç türlerinin, çalılarının, bitkilerin, böceklerin, hayvanların ve mikro-organizmaların ortak yaşamıdır. En tipik ağaçlarını tanımlarsak ormanın hakkını vermiş olmayız. Aynı şey bir kültür için de geçerlidir: tipik bir bireyin karakteristik özellikleriyle tatmin edici bir şekilde tanımlanamaz.</p>	<p>Hollandalı sosyal psikolog Geert Hofstede (1928 doğumlu), kültürleri (kültürel boyutları) ayırt etmek için 5 ana kriter geliştirmiştir: Güç/hiyerarşi ile başa çıkma; belirsizlikten/riskten kaçınma; birey ve kolektif grup arasındaki ilişki; eril/dişillik derecesi (tutum ve değerlerin eril/dişil olarak atfedilmesi); gelecek odaklı veya şimdiki zaman odaklı toplum. Ayrıca bu boyutları çok uluslu şirketlere ve kültürlerarası yönetime aktarmaya çalışmıştır.</p>
<p>Kültür büyük bir orkestra gibidir, tüm müzisyenlerin tek bir partiyonu takip ettiği. Sadece koordineli ve ortak bir çaba, enstrüman çeşitliliğini uyumlu bir bütün haline getirir. Tek bir enstrüman bir senfoniye çalamaz. Yabancı bir kültürün üyeleri farklı bir notaya göre çalar.</p>	<p>Fransız kültürel antropolog ve filozof Claude Levi-Strauss (1908-2009), yapısalcılığın ve yapısal antropolojinin kurucusu olarak kabul edilir. Kültür, başta dil olmak üzere akrabalık ilişkileri, evlilik kuralları, ekonomik ilişkiler, sanat, bilim ve din gibi sembolik sistemlerden oluşan bir bağlamdır. Orkestranın sınırlı kapasitesi ve bir lidere (şefe) duyulan ihtiyaç sorunlu görünmektedir.</p>
<p>Kültürler kumaşlar gibidir. Farklı renkteki ipliklerden ve farklı şekillerde dokunmuşlardır. Desenler (kültürler) farklıdır, ancak ortak bileşenler (bazı iplikler) vardır.</p>	<p>Filozof Wolfgang Ivers kültürlerarasılık kavramını, içsel olarak homojen ve dışsal olarak sınırlandırılabilir olan geleneksel kültür fikrinin üstesinden gelemediği için eleştirmektedir. Çeşitli etkileri bir araya getiren modern kültürlerin içsel farklılaşmasına ve karmaşıklığına işaret eder. Ivers "kültürlerarasılık"tan söz etmektedir.</p>

<p>Kültürler mozaik gibidir, Her kültür küçük bir taş gibidir. Birlikte, her kültürün kendine özgü şeklini ve rengini koruduğu renkli bir resim oluştururlar.</p>	<p>Kanada'da her bir kültürün küçük bir taş benzediği bir etnik mozaik yaratılması hedeflenmektedir. Bunlar bir araya getirildiğinde, her bir kökene kendine özgü bir şekil ve renk verilebilen renkli bir genel resim ortaya çıkar; bir "farklılık kültürü" geliştirilir. Mozaik imgesine çok kültürlü toplum kavramlarında sıkça rastlanır.</p>
<p>Kültürler "eritme potaları" ya da "salata kaseleri" gibidir. Eritme kaplarında farklı kültürler bir arada erir ve yerli halk ile göçmenler birlikte yeni bir kültürel kimlik geliştirir. Salata kaselerinde ise malzemeler (kültürler) bir kasede birbirine karışır, ancak kendi lezzetlerini korurlar.</p>	<p>"Eritme potası" metaforu uzun zamandır ABD'nin çok kültürlü toplumunu tanımlamak için kullanılmaktadır. Uzun bir süre boyunca farklı kültürlerin yeni bir kültürel kimlik içinde kaynaşması ideal entegrasyon politikası olarak görülmüştür. Günümüzde Amerikan toplumu, Kanada'da olduğu gibi, farklı kültürlerden gelen insanların bir arada yaşadığı ancak köken kimliklerini korudukları bir "salata kasesi" olarak anılmaktadır.</p>
<p>Kültürler daireler gibidir, Çevreler içinde ortak bir kimlik vardır. Eğer iki ya da daha fazla kültürel grubun kimlikleri çok çelişkiyse ve temelde farklı hedef ve çıkarlar gözetiliyorsa, medeniyetler çatışması kaçınılmazdır.</p>	<p>Samul P. Huntington (siyaset bilimci, ABD Dışişleri Bakanlığı danışmanı) 1998'de yazdığı bir makalede gelecekte savaşların farklı kültürel hatlarda yapılacağını belirtmiştir. Soğuk Savaş döneminde dünyaya hakim olan kutuplaşmanın yerini kültürel ve dini kimliklere dönüş alacaktı. Yeni savaşlar kültürel grupların (dinsel, dilsel ya da coğrafi) fay hatlarında gelişecekti. Huntington daha sonra tezlerini nitelendirmiş olsa da, bu metafor oldukça sembolik bir karaktere sahipti ve özellikle "Batı" ile "İslam" arasındaki ilişkinin tanımlanmasında sıklıkla alıntılanıyordu.</p>
<p>Kültür bir soğan gibidir. İçeride, insanların nasıl hissettiğini ve düşündüğünü belirleyen bilinçdışı temel varsayımlar vardır. Bu iç dünya, bir toplumda neyin iyi kabul edildiğini ve hangi davranışın arzu edilir/istenmez olduğunu tanımlayan normlar ve değerler katmanıyla sarılmıştır. Bir sonraki katman semboller, ritüeller ve mitleri içerir. En dış katman ise görünür kültürel ürünlerden oluşur.</p>	<p>Hollandalı yönetici ve yönetim danışmanı Alfons Trompenaars (1952), ekonomi eğitimini tamamladıktan sonra kültürlerarası iletişim alanında uzmanlaşmıştır. Ampirik çalışmaları kültürel sınıflandırmalarla sonuçlanmış, bu da dışarıdan tanımlanabilen ve öncelikle kültürlerarası yönetimde ele alınan kültürlerin imajını geliştirmiştir.</p>